

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po 1.000 D 19.—, za iso-
senstvo D 10.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznico D 10.—,
izdajati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

Cena današnje številke 2 Din.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Ljubljani
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. poštne uradnice
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopis ne vrnejo.

Naslov

Maribor, nedelja 31. maja 1925.

Leto: VI. — Številka: 122.

Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

Proračun je že predložen skupščini.

Stališče finančnega ministra omajano? — Mirna debata o poljedelskih kreditih.
Dvanajstine do avgusta.

BEograd, 30. maja. Današnja skup-
ščinska seja je bila odprta ob 9.30.
Predsednik Trifković je obvestil skup-
ščino, da je finančni minister predložil
proračun za 1925-26 skupno z novim fi-
nančnim zakonom. Vsebinska tega zakona
še ni objavljena. Kakor se poroča, je
stališče dr. Stojadinovića radi proraču-
na zelo omajano. V debati o poljedel-
skih kreditih so govorili posl. Moskov-
ljevič (zemlj.), posl. dr. Krajer (Radič),
in za vlado posl. Demetrovič (nar. dem.).

Stjepan Radić pisal kralju in Pašiću.

Kaj je odgovoril Pašić zaprtemu vo-
ditelju HRSS.

BEograd, 30. maja. V političnih
krogih govore, da je Pavle Radić izročil
kralju in Pašiću pismo Stepana Radića.
Radićevci se trudijo na vse načine, da
bi si omogočili vslop v vlado. Pašić bo
zahteval od Stepana Radića odgovor na
slednja vprašanja: Kaj smatrajo Radi-
ćevci pod imenom »sporazum«? Kakšno
stališče zavzema Radićeva stranka ne
samo v gospodarsko-kulturnih, temveč
tudi v državno-političnih vprašanjih? In
kake želje imajo Radićevci?

Poljedelska komisija v Sloveniji.

BEograd, 30. maja. Včeraj je odpotovala
v Slovenijo posebna komisija iz ministrstva
za poljedelstvo, da prouči na licu mesta ško-
zo, ki jo je povzročila povodenj. Obenem bo
pregledala teren za reguliranje rek.

Naše zunanje zadeve.

BEograd, 30. maja. Po vestih iz Rima so
se začela pogajanja med našo delegacijo in
vatikanskimi pooblaščenici za sklenitev kon-
kordata.

BEograd, 30. maja. Po vestih iz Pulje se
je vršila včeraj prva seja italijansko-jugoslov.
komisije za razdelitev nekaterih fondov in ka-
pitalij bivšega avstrijskega cesarja. Predsednik
naše komisije je bivši ban dr. Laginja.

Avijatična nesreča pri Mostaru.

BEograd, 30. maja. Na polctu Mostar—
Nevesinje se je vsled močnega vetra pokvaril
na letalu motor. Letalo je padlo iz višine 1900
metrov na zemljo. Narednik Mišković je bil
popolnoma razmesarjen, poročnik Jugić pa
težko ranjen.

Avstrija.

Maribor, 30. maja.

Beograjski tisti so te dni prinesli ob-
sežne komentarje k izjavam avstrijske-
ga zunanjega ministra dr. Mataja in po-
slanika v Beogradu Hoffingerja. Izjave
so — kakor je čitateljem že znano — tiste
stališča naše vlade napram komunistični
propagandi, ki se je osredotočila na Du-
naju. Z Dunaja prihajajo revolucionar-
narni spisi, na Dunaju se pripravljajo
teroristi, tam je tajna centrala, ki diri-
gira boljševiške zaupnike po vsem Bal-
kanu. Dunajski vladi je ta reč neprijet-
na, kar radi razumemo. Sicer avstrijski
krščanski socialci niso tako požrtvoval-
ni altruisti, da bi — recimo — z odkrito-
srčnim veseljem varovali sosedne drža-
ve, osobito Jugoslavijo, raznih neprilic
in iznenadenj, vendar pa se zavedajo, da
je Beograd bližje od Moskve in da je
treba s tem vedno računati. Vrhun tega
Avstriji vedo, da se jim lahko zgodi po-
oni: Die Geister, die ich rief... Zato se
skačajo otesti odgovornosti in dr. Ma-
taja si kakor Poncij Pilat umiva roke
nad komunistično agitacijo. Pa kljub ta-
mu mrko gledajo i iz Beograda i iz
Moskva.

— Muzejsko društvo v Ptuj priredi
svoj občni zbor dne 3. junija 1925 ob 17.
ur. v posvetovalnici mestnega
magistrata s sledečim sporedom: 1. Čita-
nje zapisnika zadnjega obč. zbora, 2. po-
ročila odbora, 3. imenovanje častnih in
dopisujočih članov, 4. slučajnosti.

Seja je bila ob 12. končana. Prihodnja
seja bo v torek 2. junija z istim dnevnim
redom.

BEograd, 30. maja. V pismu, ki je prilo-
ženo proračunu, izjavlja finančni minister, da
so izdatki preračunjeni na 910 milijonov di-
narjev, dohodki ravno toliko, tako, da je prora-
čun v ravnovesju. Proračun pa pred 8. VIII.
ne bo pod streho, zato se bo treba zopet za-
teči k dvanajstinam.

Zakaj »avstrijski problem« je zopet
stopil v stadij, ki postaja nadležen tako
sosedom kakor Avstrijcem samim. Av-
striji ne vedo, kaj bi začeli. Tega niso
vedeli po razsulu habsburške monarhije
in to jim dela skrbi tudi sedaj, ko jih je
Društvo narodov dovolj dolgo pitalo z
mednarodnim denarjem. Je pač križ, ako
narod ne ve, kaj bi počel s samim seboj.
V zadnjem času krožijo najrazličnejše
vesti, izmed katerih imajo celo fantasti-
čne veliko vernikov.

Zedinjene z Nemčijo. Bi ali ne bi?
Nihče se ne mara resno odločiti in je ce-
lo malo verjetno, da bi bila v tem tre-
nutku velika večina Avstrijcev za ures-
ničenje načrta, ki je v praksi daleko ne-
varnejši nego v teoriji. Zedinjenje bi
pomenilo porušenje srednjeevropskega
ravnotežja in bi bilo za Avstrijce ogro-
men riziko.

Donavska federacija. Za njo se ogre-
vajo avstrijski finančni krogi in nekate-
ri finančniki na zapadu. Toda — kje
je sila, ki naj spravi posamezne dele v
celoto? Vse nasledstvene države brez
izjeme odklanjajo federacijo; tudi veči-
na Avstrijcev ni zanj. Ali naj se ustva-
ri siloma? Kako in s kakimi sredstvi?
Nemogoč poskus. Ni pa tudi mogoče, da
bi vse nasledstvene države občutile kar-
žez noč potrebo, da vstopijo v zvezo, ki
je po razpadu habsburške monarhije in
popolni osamosvojitvi njenih narodov
postala nepotrebnost.

Restavracija Habsburgov? Madžars-
ko plemstvo še vedno goji up, da se bo
obnovila madžarska imperijalistična
monarhija. Avstrijski reakcionarni
krogi opazujejo z velikim zaupanjem
politične dogodke na Madžarskem, zlasti
odkar je sedel v Nemčiji na Ebertovo
mesto hohenzollerski oproda Hinden-
burg. Ali ta možnost je zelo oddaljena,
tako oddaljena, da bo medtem staro re-
akcionarstvo poginilo »naravne smrti«.

Personalna unija z Italijo? Tudi ta
fantastičen načrt je šel zadnje dni skozi
novine in navdušil marsikakega avstrijs-
kega penzionista. A kdo naj ga vzame
resno?

Morda obstoji še kak načrt — za nas
je to, kar smo navedli, dovolj. Vse to je
znamenje velike nemoči, ki se je oprie-
la Avstrijcem in ki je usodna posledica
njih privilegiranega položaja v prejšnji
monarhiji. Ko so popravili svojo valuto
in zamašili največje gospodarske vrzeli,
so delali načrte o preureditvi Avstrije
v drugo Svico. Danes prihajajo z vseh
strani pretnje in moledovanja: zedinje-
nje z Nemčijo, podonavska federacija
itd.

V resnici pa ima Avstrija vse pogoje
za samostojen obstoj in za napredek.
Vse, le psiholoških ne. V tem je pro-
blem.

Doma in po svetu.

— Klerikalni list ustavljen. Veliki
župan v Sarajevu je ustavil tamošnji
klerikalni tednik »Nedelja«. List je bil
ustavljen radi sistematičnega hujkanja
proti Srbom in strupenih napadov na
vlado. Klerikalci so radi tega vznemir-

jeni in pravijo, da vlada zatira katoli-
ško cerkev. S tem pa delajo slabo uslu-
go cerkvi, kajti če je cerkev istovetna z
»Nedeljo«, tedaj Petrova skala ne bo
dolgo držala. Sploh je značilno, da so
bosanski klerikalci, ki stoje pod vod-
stvom jezuitov, tako strupeni, dasi je v
Bosni, kjer žive poleg katolikov še pra-
voslavni in muslimani, najbolj treba
verske strpnosti.

— Koncert 7letnega umetnika. V Tr-
stu se je vršil minule dni koncert 7 let
starega pianista Pietro Mazzinija. Kon-
cert je imel velik uspeh.

— Prenaslanje slik po telefonu. Nem-

— Od zime do pomladi. Prav vesele
binkoštno praznike želimo vsem sloven-
skim dekletom, fantom, čitateljem »Ta-
bora« ter vsem bratom in sestram »Ju-
goslovanskega Sokola« inženjerski pod-
oficiri Komande Inženjerije v Skoplju.
Josip Puc (Limbuš pri Mariboru), Josip
Slekovec (Slov. gor.), Joco Kralj (Ptuj),
Jaroslav Tokoni (Ljubljana), Ivan Jor-
dan (Maribor).

Mariborske vesti.

Maribor, 30. maja 1925.

m Jugoslov. Matica. V torek 2. junija
se vrši ob 8. uri zvečer odborova seja. —
Prosim točne in polnoštevilne udeležbe.
— Predsednik.

m Od mariborske narodne javnosti
upravičeno pričakujemo, da se bo od-
določila naši prvi nacionalni organiza-
ciji, d. abo radevolje prispela v ponde-
ljek na nabiralnem dnevu »Sokola«. Po-
znamo in cenimo njegove vzvišene na-
loge in cilje, čutimo potrebo čim večje-
ga razvoja tega našega prvega narod-
nega društva, a ta je mogoče le z podpo-
ro nas vseh! Zato prispevajmo vsak po
svojih močeh, ta več oni manj, ali vsaj
malenkost, vsaj par din. Lahko položijo
vsak na oltar domovine! — Prepričani
smo, da ne bo v ponedeljek na ulici na-
rodno-zavednega človeka, ki ne bi imel
na prsih malega znaka, kateri se bodo

m Društvo hišnih posestnikov je v
današnji dopoldanski seji sklenilo, da
se računa nova najemnina po novem za-
konu od 16. maja in sicer na sledeči na-
čin. Kot osnova se vzame čista najemni-
na iz l. 1914. Ta se pomnoži v dinarski
vrednosti. K tej čisti novi najemnini se
dodaja še mestne 37 odst. doklade. Izdat-
ki kakor glede fekalij, dimnikarja, sme-
ti, razsvetljave po stopnjicah je razdeli-
ti sorazmerno po faktični uporabi med
najemnike. (Opozarjamo tudi na naše
poročilo o shodu Društva stanovanjskih
najemnikov, ki naj ga čitatelj primerja
z zgornjo izjavo. Ured.)

m Zahvala. Mariborsko slov. žensko
društvo se prisočno zahvaljuje vsem, ki
so sodelovali pri mladinski predstavi v
prid Otroški bolnici. V prvi vrsti se zah-
valjujemo Pomladku Rdečega križa in
cenj. šolskim vodstvom dekliske mešč.
šole II. in osnovnih šol deške III. ter de-
kliških I. in IV. in prav posebej se cenj.
gđc. učiteljicam in g. učitelju, ki so
prevzeli vodstvo prireditve. Prisočno se
tudi zahvaljujemo ge. vadiateljici plesov.
Nadalje se prav lepo zahvaljujemo na-
šemu Narodnemu gledališču, ki nam je
stavilo svoje prostore na razpolago in
nas prijazno podpiralo. Prav prisočna
hvala pa tudi vsem cenj. tvrdkam, ki so
podarile blago in papir ter nam s tem
omogočile, da smo lahko garderobo za
deco brezplačno izdelale. Vsakemu, ki je
s čemur koli — delom ali darom dopri-
nesel k krasnemu moralnemu in gmo-
tnemu uspehu, prisočna hvala! Odbor.

m Na naslov naših oblasti smo dobili
iz krogov narodno zavednih trgovcev
pritožbe, da jim gredo pri izdajanju no-
vih obrti premalo na roko ter jim dela-
je le radi kaprice tega ali onega gospoda
nepotrebne velike stroške. Konstatira-
mo to z željo, da bi ne bilo zavoda za
pritožbe, tembolj, kjer gre za to, da se
ojači slovenska trgovina in obrt. Saj
vendar ne gre; da bi bilo treba za vsako
branjarijo intervenirati v Beogradu. —
Časi so težki, država zahteva od davko-
plačevalcev visokih žrtv, zato naj bodo
pristojne oblasti pri formalnostih glede
odpiranja novih lokalov nekoliko bolj
ugledne in manj pedantne.

m Podružnica udruženja vojnih inva-
lidov v Mariboru, naznanja da se vrši v
nedeljo dne 7. junija zborovanje vojnih
žrtv v Rušah in sicer ob 10. dopoldne
v prostorih gostilne Preace, v nedeljo
dne 14. junija pa ob 8. dopoldne v Selnici
ob Dravi, v prostorih gostilne Her-
nah. Člani in tudi nečlani udruženja, ter
sploh vse vojne žrtve se vabijo, da se
teh zborovanj polnoštevilno udeležijo. —
Ugodnosti ki nam jih nudi država in do
kojih imamo pravico po začasnem inva-
lidskem zakonu, so itak majhne, a mno-
gim so še te neznane in jih ne uporab-
ljajo, da pa izveste kaj vam pripada in
do česa imate pravico, da slišite o borbi
za naš invalidski zakon, da spoznate svo-
jo organizacijo pridite na zborovanje.
Odbor.

m Prapor Sokolskega društva v Uži-
cah, ki ga je izdelal po načrtu gđc. Mla-
dičeve Ods. Slov. ženskega društva za
pospeševanje domače obrti, bo čez praz-
nike razstavljen iz prijaznosti v izložbo
velike nove trgovine »Trgovski dom« na
Aleksandrovi cesti. Vabimo občinstvo,
da si ogleda ta lepi izdelek.

m Pevsko društvo »Luna«. Po prevra-
tu so se ustanovila v Mariboru in okoli-
ci številna narodno-kulturna društva.
Pojavila so se nazgoma kakor spomladi
zelena rast. Nastala so društva kot po-
sledica toplega diha svobode, pa tudi z
namenom, da vsaj naknadno odpro in
ogrejejo za svobodo ona srca, ki ob nje-
nem prirodu še niso bila pripravljena,
ki niso razumela velikega časa. Nedvom-
no so pevska društva s čisto narodno
tendenco med prvimi, ki najuspešneje
delujejo za narod, kajti petje odpre naj-
prej pota v človeška srca. Bili mora pač
zakrknjeno srce, ki se ne odpre in ne o-
greje ob zvoku mile slovenske pesmi. Iz
teh nagibov se je ustanovila pred pri-
bližno tremi leti tudi »Luna«, ki razteza
svoj delokrog na severno okolico Mari-
bora, kjer je treba še mnogo dela, da bo
v narodnem in obsejstvenem pogledu
tako, kakor naj bi bilo blizu državne
meje. Pod požrtvovalnimi in spretnimi
vodstvom gosp. učit. Horvata nadaljuje
»Luna« delo, ki ga je začel g. učit. Se-
gula. Vztrajno, neumorno vršijo tudi čla-
ni svojo dolžnost in se me strajšijo truda
in žrtv. To je vredno tem več, ker mar-
sikdo, ki bi bil po svoji izobrazbi in so-
cijalnem položaju mnogo prej poklican,
stoji ob strani in drži roke križem. Ne-
sebično delo sicer ne išče plačila, a lepo
priznanje in krepko moralno oporo mu
daje številna udeležba na prireditvah,
kadar društvo javno kaže sadove svoje-
ga truda. H—m.

m Glas, Matica ima v torek pevsko
vajo za cel zbor. Program za Rog. Sla-
tino.

m Peklenška bo presegal v soboto
zvečer v Sokolskem domu v Studencih
Krjavelj, ko se ponovi igra »Deseti
brat«. Seveda ne bo brizgala kri okrog,
kolkar takrat, ko je pušal hudobno kri
svoji — kozi, zato ne bo razburjal ta pri-
zor živcev, pač pa izzval obilo smeha.
Začetek točno ob 8. konec pa sigurno ob
11. uri.

m IV. citraški koncert I. citraškega
kluba v Mariboru se vrši dne 5. junija
1925 (petek) v Narodnem gledališču v
Mariboru. Pričetek ob 20. uri (8. uri zve-
čer).

m Koncert vojaške godbe v parku na
binkoštno nedeljo od 11. do 12. ure ima
slednje spored: 1. Smetana, »Prodana ne-
vesta«, marš. 2. Balfe, »Ciganka«, Ouver-
tura. 3. Morena, »Žive pjesme«, valček.
4. Wagner, »Lohengrin«, fantazija. 5.
Gervais, »Jadran u veselju i tuzi«, pot-
pourri. 6. Petrič, »Brdjanin«, marš.

m Prostovoljno gasilno društvo v Po-
brežju je te dni razposlalo raznim ose-
bam in korporacijam prošnjo, v kateri
prosi podpore za nabavo lastnega gasil-
nega avtomobila. V isti namen prireja
na binkoštni ponedeljek veliko vrno ve-
selico pri gosp. Rojko na Sp. Pobrežju
z raznimi zabavami. Pridite v obilnem
številu!

m Tukajšnja Podružnica Jugoslov.
Matice prosi vse gg. poverjenike, da se
od 3.—4. ure v društveni pisarni
Sodna ul. 32. Prosimo, da se javijo tudi

tisti, ki bi hoteli prevzeti poverjenost v kakem uradu ali podjetju. Tajništvo.

m Srebrna doza z črnimi zarezami ter s monogramom H. B. na zunanji strani in z letnico 11. 10. 1921 na notranji strani se nahaja na policijskem komisariatu.

o Vabimo vse članstvo sokolskega društva v Mariboru, da se čim številneje udeležijo slavnosti razvija prapora prijateljsko nam naklonjenega narodnega kluba »Peruna«. Udeležba v civilu z znaki. Zdravo! Odbor!

m Promenadni koncert z izbranim sporedom priredi tuk. garnizijska godba tudi na binkoštni ponedeljek ob običajni uri v mestnem parku.

m Pouk posameznikov v strojeписju, stenografiji, računstvu (nauku o menicah, kalkulacijah, kontokorentih itd.), ameriškem in dvostavnem knjigovodstvu z bilanco, korespondenci in registraturi. Začetek dneвно. Traja 3 do 6 mesecev. Samo praktično, temeljito, lahko umljivo. Kovač, Maribor, Krekova ul. 6. 1145

Kdo pride na praznik 11. junija?

m Sejemsko poročilo z 26. maja. Prišlo je 19 konjev, 6 bikov, 183 volov, 495 krav, 14 telet. Povprečne cene so bile: 1 kg žive vage debelih volov 9—10 D, bikov 8—9.50 D, klavne krave 8—8.50 D, teleta 10—13.50 D. Prodalo se je 256 komadov živine. — 1 kg telečjega 20—22.50 D, volovskega 12—20 D, svinjskega 15—30 din.

m I. Mariborska lovska družba priredi 1. junija v gostilni Pošanko v Lajterspergu veliko poletno veselico v prid revnih šolskih otrok. Pevske točke društva »Luna«, godba, ples, tekmovalno streljanje itd. na obširnem programu. Zmerne cene. Pričetek keglanja ob 9. dopoldne. Odbor.

m Grajski kino predvaja od ponedeljka do vključno srede krasno 5dejansko dramo »Kraljica polnoči« s znamenito Mae Murray v glavni vlogi. V četrtek začne Jaccie Coogane najboljši film »Živijo kralji«.

m Pouk iz strojeписja, stenografije in knjigovodstva se začne na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija 11. Vpisavanja in prospekti v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat & Co. Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Nobene Podružnice! 1168

m Mestni kino. V torek 2. junija do vključno četrtek 4. se predvaja film »Potovanje iz Londona v Carigrad« v 5 činih ter obratovanje v tvornici »Fiat avtomobilov« v Turinu.

m Kavarna mestni park. Dnevno svira Trio Pospisil Bernkopf, Chalupa od 4.30—7.30 ure. In zvečer od 9.—1. ure. 1149

Listnica uredništva.

Naročniku. Uredništvo samo najbolj čuti in obžaluje napake, ki jih Vi grajate, vendar pa je brez moči napravim. Tudi večji listi, ki imajo veliko več sredstev na razpolago, streljajo večkrat take in podobne »kozle«.

Učite se strojeписja in stenografije! Šola ANT. RUD. LEGAT, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100.

Binkošti v tuini.

Solnce je pripekalo na polja, kjer se je sušilo snopje. Koloni so pridelali padronom bogato žetev... Napotila sva se s prijateljem Jocom preko strnišč, ubirajoč pot med izsušenimi potoki, vinogradi in oljčnih nasadi navkreber proti Gualdu Cattaneo. Dasi je bil velik praznik, so stali na poljih visoki dvokolni vozovi; pritlikavi narod jih je zvrhomalagal. Veselila sva se sicer precej omejene svobode in — Slovenci smo — dobrega vina Orvietto, ki ga toči gospodična Lucia. Točalka je mlada in lepa, radi zahajamo k nji in ji prinašamo skromne lirice, katere skrbno spravlja sor Lorenzo.

Po vijugah in po z močnim zidom zavarovanih poteh prispeva na vrh, obstaja ob obzidju in se zazreva daleč v pokrajino. Sredi Umbrije sva, na severu se belijo zidovi Perugije, bližje se rišejo na svodu vinski griči Chianti, na izhodu Assisi, Foligno, Spoleto, Terni in kdo ve imena vasi in mestec, ki čepé kot ptičja gnezda na obronkih gričev. Postavljal jih je narod, ki se je žilavo upiral silam elementov, se čuval in ščitil pred zvermi v vseh podobah. Tam daleč v ozadju se vidijo nepremični beli pasovi; to je sneg na Apeninih. Po širokih lepih cestah, ki si jih je zamislil že Cezar od Tibere preko Apeninov do Jadrana, pa se vije kot orjaška bela kača ovčje črede, ki se od zgoraj, kamor ne sega pora, v dolino, kamor ne sega pora, v dolino, kamor ne sega pora.

Orig. angleško in modno sukno

kupite najceneje pri trvdki 1056

Fr. Mastek, Glavni trg.

Maribor — obmejni kolodvor.

Anketa pri velikem županu.

Maribor, 30. maja.

Dne 29. tm. se je vršila pri velikem županu v Mariboru anketa glede skupne carinske in policijske kontrole jugoslovenskega in avstrijskega obmejnega prometa v Mariboru in v Dravogradu-Meži. Posvetovanje, katerega so se udeležili zastopniki carine, policije, železnice, trgovine, obrti in mesta Maribora, je otvoril g. veliki župan dr. Pirkmaier, pozdravil navzoče in pojasnil, da je sklical strokovno anketo v svrhu, da bi nudil zainteresiranim čitateljem in gospodarskim krogom priliko, da zavzamejo k načrtu svoje stališče in izrazijo morebitne svoje želje, ki naj bi se po možnosti vpoštevale. V debati, ki se je razvila, so bili vsi gospodje enodušnega mnenja, da je velike gospodarske važnosti zlasti za Maribor, ako se načrt v smislu med Avstrijo in našo državo že sklenjenega načelnega dogovora tudi res izvrši. Glede praktične izvedbe so se razmotrivale sedanje prilike na tukajšnjem in na dravogradskem kolodvoru. Ugotovila se je zvišana potreba, ki nastane z novo obmejno službo zlasti glede prostorov za urade in za avstrijsko osobe. Sklenjeno je bilo, da se predlagajo na pristojnem mestu razne adaptacije in preureditve mariborskega kolodvorskega poslopja, kakor tudi zgradba stanovanjskega poslopja za avstrijske nameščence, kolikor bo vse to potrebno za gladko poslovanje tak v policijski kakor tudi v carinski službi.

Javni shod stanovanjskih najemnikov v Mariboru.

Maribor, 30. maja.

Sinoči se je vršil v veliki Götzovi dvorani javni shod najemnikov, ki ga je sklical z ozirom na novi stanovanjski zakon Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico. Zborovanje je bilo stajajo obiskano. Prisotnost skoro 1000 najemnikov je pričala, kako je bil ta shod potreben.

Predsednik društva g. Mohorko je takoj povdaril, da je nespahom za najemnike krivo najemnišvo samo, ker skoraj nič ne upoštevajo važnosti včlanjenja v organizacijo. Z ostro besedo in kritiko je označil nesposobnost »Saveza Stanara« v Beogradu, ki se je žalostno pokazala pri delu za novi zakon. V sled tega je izrazil željo, da naj se vse organizacije v Sloveniji strnejo v skupno organizacijo.

Kar se tiče položaja po novem zakonu, je predsednik omenil, da je najboljša pot, če se organizacija najemnikov in ličnih posestnikov vsaj lokalno sporazumeja in skupno brez sovraštva premo-

stita težave. Vršila se je že prva tozadevna konferenca s posestniki, ki je prinesla marsikako zboljšanje, tako na pr. glede dijakov in drugih »posteljnjakov«, ki jih posestniki ne bodo smatrali za podnajemnike, nadalje, da ne bodo posestniki rigorozno postopali pri pregreških najemnikov, kateri nastanejo vsled nemorale, razžaljenja časti itd.

Nato je predsednik obširno razlagal novi zakon o stanovanjih. Sprožil je važen predlog, da naj se ustanovi pri mestni občini posredovalni urad, ki naj prvi rešuje spore med posestniki in najemniki, da se izogne stroškom pri sodiških. Tozadevno je že posredoval predsednik pri mariborskem županu. Nadalje je interveniral pri županu radi izvoza fekalij, katere naj prevzame v režijo občina, kakor izvoz smeti. Župan je vse to vzel na znanje. Končno je opozoril, da se bodo odslej prirejali informativni sestanki, in dajale informacije samo članom društva.

O odmerjanju višine najemnine je stvarno in zelo nazorno govoril g. prof. dr. Perhace. Za osnovo se vzame čista najemnina iz julija 1914, ki se dobi, ako se za vsako plačano krono vzame v poštev samo 86.2 v. (Torej kdor je plačal 10 K, se ne vzame za osnovo 10 K, ampak 8 K 62 v.) Ta osnova se potem množi. Poleg tega mora najemnik plačati 37 odstotkov od povprečne najemnine iz l. 1923—24, od katere pa je treba odbiti še 27% doklad.

Govorili so nadalje gg. Horvat, Pirc, ki je pozival najemnike na mirno držanje in zahteval, da prevzame občina v svojo oskrbo deložirance; nadalje za invalide g. Krepek, za železničarje g. Kefer, g. Karis in drugi.

Zborovanje, katero je zadovoljivo vodil g. Mohorko, je poteklo stvarno in mirno. Videti je, da se je novi odbor energično lotil dela in da je vodstvo v dobrih rokah.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Sobota, 30. maja. »Hamlet«. Ab. D (kuponi). Zadnjič v sezoni.

Nedelja, 31. maja. »Charleyeva teta«.

Ponedeljek, 1. junija. »Marta« (kuponi). Zadnjič v sezoni.

Torek, 2. junija. Zaprto.

Binkoštni prazniki v mariborskem gledališču. — Burka »Charleyeva teta« in komična opera »Marta«. Za Binkoštno praznike bosta v mariborskem gledališču dve predstavi. V nedeljo, 31. maja se vprizori velezabavna angleška burka v 3. dej. »Charleyeva teta«, ki bo nedvomno vzbujala mnogo smeha. Režira gosp. Železnik, ki igra tudi »teto«. Dalje sodelujejo ga Bukšekova gđ. Kovačičeva, gđ. Savinova, gđ. Kraljeva, ga Petkova ter gg. Kovič, Harastovič, Rasberger, Grom, Škerl. — Na Binkoštni ponedeljek, dne 1. junija se vprizori zadnjič v tej sezoni komična opera »Marta«, ki je s svojo melodijozno glazbo pri vsaki vprizoritvi občinstvu močno ugajala.

Vprizoritev opere »Tosca« v najkrajšem času na mariborskem odru. Mariborska opera vprizori v najkrajšem ča-

su eno najpopularnejših in najpriljubljenejših Puccinijevih oper »Tosca«. — Izmed mnogih Puccinijevih oper kot so »Edgar«, »Manon Lescant«, »Boheme« (posledna vprizorjena tudi pri nas), je postala »Tosca« najpriljubljenejša repertoarna opera svetovnega slovesa. Tako velik uspeh Puccinijevih oper ima svoj izvor tudi v tem, da je nadarjeni skladatelj polagal veliko važnost tudi na besedilo (kar pri mnogih glazbenih delih tako zelo pogrešamo). Puccini si je vsikdar izbral za tekst svojih kompozicij dela najslavnejših pisateljev ter je v ta dela (skladno z dejanjem) vlijel neverjetno učinkovito glazbo. Puccinijeve opere odlikuje svojevrsna melodija (ki je lastna v največji meri le južnim narodom) na eni strani, na drugi pa silna muzikalna dramatičnost. Lirski in dramatični part je pri Pucciniju združen z čudovito virtuoznostjo v dovršeno, zaokroženo enoto, ki daje Puccinijevim operam upravičen epiteton — umetnina. Prvič je bila »Tosca« vprizorjena l. 1900 v Rimu ter si kmalu za tem osvojila vse svetovne odre. — S »Tosco« bodo zadnje operne predstave v našem gledališču, in nadejati se je, da bo mariborska opera nudila z vprizoritvijo »Tosce« enj. občinstvu lep umetniški užitek. — Vsekakor pa bo za našo opero, ki se je pravzaprav komaj dobro, a uspešno začela razvijati, pomenil vprizoritev imenovega dela, lep in pomemben napredek. — Naslovno partijo bo pela ga Mitrovičeva, dalje bodo nastopili gg. Petrovski, Govorov, Oksanski, Janko itd. Režijsko muzikalno vodstvo je v rokah ravnatelja opere g. Mitroviča.

Turistika in sport.

»Perunova« proslava dne 31. maja.

Sportniki! »Perun« Vas poziva, da danes ob priliki petletnice kluba n razvija prapora razohesite zastave.

Danes velike kolesarske in motoklistične dirke, ki jih priredi klub »Perun«. Start in cilj na Koroški cesti od 7. do 9. ure. Dirka tudi 5 olimpijskih dirkačev.

»Perun«. Danes od 15. ure naprej veliki koncert na vrtu Narod. doma, zvečer ples v veliki in mali dvorani.

Kolesarji, poziva Vas »Perun«, da se udeležite povorke. Zbirališče ob 9. uri v Nar. domu.

: Mariborska podružnica SPD išče oskrbnika za planinsko koč na Klopem vrhu pod zelo ugodnimi pogoji. Sezona od junija do septembra. Nastop takoj. Reflektanti se naj javijo v trgovini Igo Baloha, Gosposka ulica 15.

: ISSK. »Maribor« gostuje dne 31. tm. in 1. junija 1925. v Murski Soboti. Postava moštva je razvidna v garderobi. Odhod iz Maribora v nedeljo dne 31. tm. ob 4.57. uri zjutraj. Zbirališče pred kolodvorom. Opozorja se na točnost. Odbor.

Hazena ISSK. »Maribor«. Redna vaja vseh štirih družin se vrši v sredo 3. jun. ob pol 6. uri zjutraj. Vsled važnosti se prosi za polnoštevilno udeležbo.

sedevo pod oljke; povsed je zavladal prazniški mir. Stara oljčna drevesa krog in krog, spodaj razdejana in razgrbana, se združujejo v deblo, ki rase in rodi — življenje! Joco je tih, nekam točno zre v razklane oljke in vstvarja v mislih pri-spodobe kot jaz; nemara mu uhaia misel preko mej k ženi in deci, troje jih je, ki ga pričakujejo doma. Molčim i jaz; misel me vodi drugam: Tod mimo je nekaj vodila stara rimska cesta, čez stari obokani most je nemara Cezar vodil svoje legije preko Alp v Galijo in na nemški Ren. Vsa gigantska slika rimske vojske na bojnem pohodu se mi razvije pred očmi. Ob tolmunu mostu, imenovanega »Ponte del diavolo« so rimski centuriji ukazovali odmore, da se napoje ljudje in živina; morda so korakali v silni vročini in bojnem redu naprej brez prestanka, je omahnil v hlad tolmuna peševojak — kot ovce danes — v nastalo vrzel je stopil njegov namestnik; vražji most, ki je danes obrastel z bršljanom, čuva te tajnosti. Pod njega obokom, zloženim iz mogočnih sivih kvadrov, je zamrl poslednji klic po življenju. — In Huni! Tod ob nabreklih potoku so tabirili, kurili na bližnjih gričih svoje bojne ognje, se zarili od vročega italijanskega solnca segreti pesek, ščitili svoja napol gola telesa pred hladnimi nočnimi vetrovi. Okolica pa je odmevala zategnjene in tožne pesmi sinov širokih step. Njih veliki vodja Atila pa se sanjal o go-spodovanju nad vsem svetom, njegova je vodila kot pal tisoč...

zarja bojna vihra na nemški Ren. Odtam pa čez rodna polja in bogata mesta do zavzeta večnega mesta. Rim pa se je resel. — In naivni in dobri menih-berač, svetnik iz Assisija? Ali ni morda nekaj baš na tem mestu pod kako debelo oljko zbral poslušalstvo iz vrst plazilcev in dvoživk in sesalcev. Njim je pripovedoval mične zgodbe o večnosti ljubezni in odpusčenja; k njim v naravo se je zatekel v svoji zagrenelosti nad objestnostjo in napuhom širokega sveta. Tako se vrsti še mnoga slika, z okvirjem in brez njega, pol historija, pol legenda. —

Odločna kretnja tovariša, na katerega sem pozabil v času sanjarji o domovini, me vzbudi. Vstajava in opazim, da ima Joco motne oči. Vojak je, toda misel na dom mu je zarosila oko. V drugo smer gleda, vidim samo njegov od solnca ožgani ostri profil. V molku nadaljujeva pot in prispeva o pravem času, kajti polovica nebeškega svoda se je polagoma zastrla z oblaki, temnosivimi in težkimi. Tudi na najini duši je legal nomir, odsev igre elementov. V eter tlači k tlom oblake dima z našega ognjišča, plazijo in trgaajo se po tleh kot dim na neki sliki s Kajnovoga žrtvenika.

Ob vhodu v naša domovanja stoji na puško naslonjen vojak od eskorte. Lep dečko je in stasit, samo revež pisati in brati ne zna. Pa misli na svojo ljubico, ki jo je zapustil daleč v Kalabriji, sam zase poje rapsodije o šopku, ki naj ji ne vene nikdar...

Solnce pripeka, vino greje. Utrujena

Kdo še ni uvidel, da postajajo zobje (zlasti kočniki) kljub vsakodnevnu čiščenju z zobnim praškom ali čistilom pogostokrat slabi in votli? Ni li to najboljši dokaz, da čiščenje ust s praškom ali čistilom nikakor ne zadostuje? Zobje nam ne bodo tako naklonjeni, da bi samo na onih mestih gnili, ki jih lahko dosežemo z zobno krtačico, praškom ali čistilom. Nasprotno, ravno na onih mestih najbolj gnijejo in se kvarijo, ki so težko dostopna, kakor so notranja stran kočnikov, zobne špranje in luknje. Ako hočemo svoje zobe obvarovati gnilobe, torej da bodo zdravi, moremo to samo na en način doseči, namreč da si jih redno vsak dan čistimo in izpiramo s tekočim, resnično neškodljivim antiseptikom — in to je Odol. Odol zaide pri izpiranju tudi v najbolj skrite koticke ust, v zobne špranje, na notranjo stran kočnikov itd. Odol ni edini tekoči zobni antiseptikum; n. pr. poprej so priporočali razstopine kalijevega klorata in kalijevega hipermangana, toda pokazalo se je, da te razstopine razjedajo zobe in uničujejo zobovino (emajl). Odol je nasprotno resnično neškodljiv in obvaruje zobe, da ne obolijo in ne postanejo votli. To je znanstveno dokazano. Iskreno in z mirno vestjo nasvetujemo vsakomur, ki si hoče ohraniti usta in zobe zdrave, da rabi za redno čiščenje ust Odol.

Poljska in Jugoslavija.

CEPS Varšava, 25. maja.

Poluslužbeni organ poljskega zunanjega ministrstva »Kurjer Polski« je priobčil razgovor z jugoslovanskim poslanikom Simićem, ki je dne 23. maja načel že šesto leto svojega nepretrganega delovanja v poljski republiki. Jugoslovanski diplomat je konstatiral, da sta se ob njegovem nastopu poljski in jugoslovanski narod še malo poznala. Tekom šestih let se je marsikaj predruščilo in zblizanje obeh narodov zaznamuje že lep napredek. V obeh državah so bile osnovane kulturne in gospodarske institucije, ki imajo nalogo širiti obojestransko spoznavanje. Nadaljnemu sporazumu so mnogo koristili skupni obiski društev, novinarjev, parlamentarcev, akademikov, učenjakov. Med obema državama ni nobenih spornih političnih vprašanj. Interes obeh je točno izpolnjevanje mirovnih pogodb. Tudi na gospodarskem polju je možno sodelovanje obeh držav.

Poslanik Simić bo odšel te dni v Jugoslavijo, in bo izročil vladi več predlogov, ki imajo namen povečati in poglobiti sodelovanje gospodarske stike med Jugoslavijo in Poljsko.

Poljsko časopisje tudi prisrčno pozdravlja potovanje poljskih pravnikov v Jugoslavijo, ker bodo njih predavanja dobro došla kot informacija o stanju poljske kulture. Varšavski znanstveni krogi pričakujejo od te akcije velikih uspehov.

Najstarejši dnevnik »Gazeta Warszawska« je objavil 22. maja obširen članek izpod peresa publicista Dresslera »Idea jugoslovanske balkanske federacije«. Isti avtor priobčuje v vseh uglednejših varšavskih dnevnikih članke o jugoslovanskih razmerah.

Izlet „Jadranašev“ in „Zarjanov“ na deželo.

Sv. Martin pri Vurbergu, 27. maja.

V nedeljo so tukajšnji narodnjaki ustanovili na inicijativo g. Kostanjšeka prostovoljno požarno brambo, ki jo je naš kraj že težko pogrešal. Ustanovni zbor se je razvil v lepo narodno prireditev, ki gotovo ne bo ostala brez dobrih posledic.

Najbolj so povzdignili prireditev vrli »Jadranaš« iz Maribora, katerim so se pridružili tudi pevec pobreške »Zarje«. Gostje so se pripeljali na 4 voh. — Obiskalo nas je okoli 40 pevcev in pevk, ki so že s samim prihodom pokazali, kako resno umevajo podrobno narodno delo na deželi. Za naš kraj je nova požarna bramba pomembno društvo, zato mas močno veseli, da so nas obiskali Mariborčani v tako obilnem številu. »Jadranaš«, ki so bili že lani pri nas, so lahko sedaj prepričali, da se je od tistega časa vendarle nekaj izpremenilo. Ljudstvo je postalo bolj zaupljivo in ne goji več takega sovraštva do ljudi, ki prihajajo s poštenimi nameni in z lepo slovensko pesmijo v podeželske kraje. Naj bi le »Jadranaš« nadaljevali započeto delo; naj se ne ustrašijo ovir in težkoč, ker njihov trud gotovo ne bo brezuspešen!

Sicer je slavnost potekla jako zadovoljivo. Pevec in pevke »Jadranaš« in »Zarje« so peli mišne pesmi, ki jih je občinstvo navdušeno hvalilo. Govorila sta g. učitelj Klemenčič in g. Kostanjšek. — Oba govora sta pričala o resnem umevanju podrobnega narodnega dela med ljudstvom. Za potrebo je izborna skrbela gostilna Amer, v kateri se je prireditev vršila. Preverjeni smo, da so se mariborski gostje vrtni zadovoljni v mesto, kakor so z njihovim obiskom zadovoljni vsi domačini.

Iz Studencev pri Mariboru.

Ko me je te dni zanesla pot v Studence, sem opazil v mali stranski ulici novo napisano tablo »Gubčeva ulica« mesto prejšnje »Gerentova ulica«. Kaj, hudičmarja, ali so imeli v Studencih nov preobrat, da izpreminjajo imena ulic? Ali pa ima občina toliko denarja, da ga meče za nepotrebe reči? Na istem mestu je bila do prevrata »Petz-Gasse«, po navadnem simpel Studencanu, ker je imel ondi svojo hišo. Drugih zaslug pa ni imel niti za občino, ne za javnost. Po preobratu je pa dobila ime »Gerentova ulica« in sicer, ker jo je ljudstvo samo tako krstilo. Tam je stanoval in še danes stanuje bivši studenški gerent, znani Srečko Vokač, ki je bil že tedaj zaveden narodni delavec, ko je še 99 odst. Studencanov sililo pod nemško »pikelhaubo«. Izmed 4000 prebivalcev v Studencih, temu leglu nemškutarstva, je bil ob prevratu edini on zaveden narodnjak in iskren državljani nove države. Da se je prejšnje stanje v tem nekdanjem srčnem gnezdu likvidiralo mirno in brez hudih pretresljajev, je v prvi vrsti njegova zasluga, ker je poznal razmere in ker so ga poznali tudi ljudje kot moža poštenjaka. Seveda je pa bil trn v peti nekdajnim nemškim veljakom in socialpatrijotom, ki so še vedno pričakovali, da jih reši Avstrija. Zato so mu ob koroškem polomu pripravljali grob — v Dravi. Njegova tedanja dela za občino in državo nikakor ne morejo pozabiti še sedanji občinski očetje v Studencih, ker jim je Srečko Vokač zmešal marsikatero štruno. Kako iskreni Jugoslavlani so ti socialistično komunistični občinski možje, jih dovolj označuje dejstvo, da so še po prevratu mnogi izmed njih pobirali podpise za Nemško Avstrijo. Zato jih je bodlo ime »Gerentova ulica«, ki jih je spominjalo na čase, ko niso mogli nemoteno rovariti proti novo nastajajoči državi. Prav gotovo bi jim bila mnogo

ljubša »Juritscheva« ali pa »Walischeva«, kakor pa »Gerentova«. Zato so hoteli na vsak način ta vidni znak in spomin na one čase, ko jim je za vedno odklenkalo edino zveličavno nemško zvonjenje, odstraniti iz sveta. In tako so izpremenili ime ulice iz »Gerentove« v »Gubčovo«.

Opozarjamo srezkega poglavarja in velikega župana na to dejstvo studenških socialistov. Ali je oblast dovolila to prekrstitev ulice, katere dosedanje ime je bilo zgodovinsko važno. Saj je bila doba gerentstva doba prevrata in ustvarjanja nove države. V tem imenu so videli studenški socialpatrijot samoj njim neljubo osebo. Ulica pa se ni imenovala »Vokačeva« (kar bi ne bilo sicer noben greh), ampak »Gerentova«. Zato opozarjamo oblast, da pouči studenške brihtne očete, da si ne tarejo glav s takimi stvarmi. Naj rajši razmišljajo, kako se sestavlja letni račun občine, ker ga že od božiča sestavljajo, pa ga še ne morejo sestaviti.

V Studencih imajo še vedno električno temo, dais gre vod skozi občino. Pa gospodje se rajši pečajo s politiko, nego z gospodarstvom. Pod firmo občine sklicujejo politične shode. V svojem »uradnem« glasilu »Volksstimme« prodajajo svojo omejenost in nerodnost. Sedaj pripravljajo novo velikopotezno atako na slov. »fašiste«. — Sploh bi naj oblast posvečala nekaj več pozornosti tej občini, ki je menda največja podeželska v vsej Mariborski oblasti in katera pride prej ali slej pod mesto.

— Pomladitev osemdesetletnega starca. Znani biolog dr. Jarovski je izvršil pomladitveno operacijo na nekem osemdesetletnem Parižanu. Operacija se je posrečila. Starčku so se povrnila zopet fizične moči. Jarovskega metoda obstoja v transfuziji krvi od mladega moža.

Miran:

K birmi.

Predramili so me na vse zgodaj, ko je spanje najslajše; dolgo sem si mecal krmečljave oči in se ogledaval, tako trdno sem spal in tako daleč so nemara bile moje sanje od resničnosti. Stojel na petah in zevajoč kakor vsak pospani otrok, sem zdiral na vežni prag in premeril s pogledom dvorišče. Tu je tekla solnčna poveni in butala ob kešato krošnjo starega kostanja. Oče se je postavil sredi dvorišča, brez suknje in v prazničnih, svetlo zlikanih čevljih. Kurja družina je imela jutranji sestanek pri bogato posipani koruzi. V hlevu je bilo slišati konje, ki so glasno premlevali dišeče seno. Stopil sem par korakov na dvorišče in nehoti, kakor iz navade, zavil za hišni ogel. Tu se je izpod mehke kostanjeve sence, ki mi je s svojim hladnim poljubom mnogoma razgnala zadnje oblačke sanj, izprožila zelenkasta slika našega hribovja, kopajočega se v bujni, prijetni kopelji jutranjega solnca. Bilo je junijsko jutro. Solnčni žarki so se poigravali z zidanicami in cerkvicami, lovili se za steklenimi šipami in dajali rdečim streham mladostno, škrlatno barvo.

— Hej, obleci se, kmalu pojdemo! — je dejal oče in stopil par korakov proti kurji družini, vzbujajoč upravičeno nejevoljo starega petelina.

V tem trenutku sem se spomnil, kaj je danes in kaj me čaka. Misli, ki so mi snoči še v postelji vznemirjale osemlet-

no glavico, so nagloma ko jutranje ptice šinile pred menoj. Saj pojdemo k birmi k Sv. Miklavžu. Kaj vse je bilo v tej napol prijetni, napol neprijetni zavesti! Birma je bila zame oddaljena in skrivnostna dogodek; zlata škofova palica, ki so mi o nji pravili stariši, je bila takisto pravilna kot ognjeni jeziki sv. Duha, ki mi je o njih pripovedoval katehet. Sanje so se mešale z resničnostjo, radovednost z bojaznijo. Edin trden pojem, ki se je zasedal v domišljiji, je bilo to, da oblečem novo obleko in belo srajco z ovratnikom, kakor jih nosijo odrasli ljudje. Okoli obleke in ovratnika se je sukal celi roj nejasnih misli in blebih pojmov. Privikrat sem začel ugajati samemu sebi, zakaj ovratnik z lepo pisano kravato je bil prvo znamenje, da sem stopil nekoliko višje nad deco, ki se igra v pesku in nosi prste v usta.

Jutranji zrak v kostanjevi senci in bujna solnčna svetloba sta me opojila s čudno slastjo in razblinila bojazen, ki me je tiščala še od včeraj v notranjosti. Veselo sem zdiral v hišo, butnil v kuhinjo in zadel v mater, ki je malodane razlila pisker za kavo namenjene vođe. Mati je nalila v leseno koritce studenčnice in mi pomagala pri umivanju. Nato je prinesla lepo zlikano srajco, ki jo je kupila v bližnjem trgu. Kmalu je kanila v čašo veselja prva grenka kapja. Srajca je bila prevelika za moje šibko telesce. Zdelo se mi je, da bi spravil vanjo vsaj še enega fantka. A mati me je hitro potolažila in s par šiv skrajšala njen

rob okoli vrata. Pri ovratniku je bila ista napaka. Očividno se je bil mati zaračunala za par številke; navsezadnje to ni bilo nič tragičnega. Ovratnik je stal zelo nerodno in približno tako tudi nova obleka, ki jo je skrojil vaški krojač. Imela pa je vsa znamenja modne obleke in njen kraj z gumbi in žepi je bil tak, kakor ga nosijo vaški veljaki.

Slavnostna obleka je imela svoj pomen, zakaj boter mi je bil vaški nadučitelj. Stariši so se trudili, da postane dostojen njegove osebe in časti. Nadučitelj je bil mrk človek, v mojih očeh najmanj tako nevaren kot orožnik ali dimnikar; a veljal je za župnikom kot prva oseba v vsem kraju. Bil sem edini v šoli, ki ga je doletela izredna čast, da mu je bil boter nadučitelj. Moje samoljubje je kaj kmalu premagalo vse pomisleke, ki sem jih imel proti trdemu gromovniku z brado in šibo. Vrh tega so mi doma vzbujali prijetno nadejo, da dobodem taka darila, kakršnih ne more upati noben drug; najmanj nikljasto ali celo srebrno uro z verižico in obeskom, pa še kaj denarja in slaščic.

Vse to je plavalo pred menoj in se izprepletalo z veselim jutranjim razpoloženjem, ki je polnilo vso hišo od cvetlice na oknih do škodelje dišeče kave na mizi; od dobrodušnega sultana do vesellega petelina, ki se je oglašil na pragu. Ko smo pozajtrkovali, mi je babica pripela na prsi šopek nageljčkov. Lepo so dišali kakor ves vrt, in še lepša je bila njih barva: bela, rdeča in rožnata, vsa-

ka zase vesela in prijetna, vsaka zase umita kot junijsko jutro.

V zadnjem trenutku pred odhodom so dospeli sosedomi, ki so tudi bili namenjeni k birmi. Že smo izšli iz hiše in hoteli oditi: oče, mati in jaz, kar jih ugledamo, da gredo navkreber proti nam. Sosedomi so imeli hčerko istih let. Bili so revni vimičarji, ki so trdo živeli od rok do ust. Težko jim je bilo poslati otroka k birmi: obleka stane, čevlji stanejo, a dnina je pičila.

Ko so se nam pridružili, je deklica povedala lepo glavico: začudila se je moji obleki, pa beli srajci s trdim ovratnikom. Za hip je premerila z očmi svojo obleko kakor da bi sanja res mogla postati resnica. Poznal sem deklidin sanje: bele obleke si je zaželela, ozaljšane s čipkami in lepo zlikane. A kaj so bile sanje na zelenih tratah? Rečna je bila njena birmanska obleka, neokusno pisana, s širokimi programi. Na glavi je nosila preprost zeleni venec. Z bledega obraza ji je zrla revščina.

Zasmilila se mi je za hip, tako je bila uboga in nesrečna. A le za hip. Preveč me je opojil dan, ko sem privikrat zrasel nad vaško deco, privikrat oblekel suknjo po kroju vaških veljakov. V krvi se mi je vzbudil ponos kmečkega sina. Občutil sem zavest kmečke kaste, zavest, ki je močno razvita ondi, kjer živi pešča kmetov med številnimi viničarji. Prišlo mi je, da se moram pred nekom pohabati. In obrnil sem se k deklici. O usmiljenju ni bilo sledu več.

Ivan Ašič:

Glasbena Matica v Mariboru.

Prinašamo v dobri veri, da bo piščeva kritika »Glasbeni Matici« koristila, ker vsebuje tudi več konkretnih predlogov. Seveda se ne identificiramo s piščevimi izvajanjem in mu prepuščamo za vse trditve polno odgovornost. Na željo bomo objavili stvarjen in podpisan odgovor, s čemer pa bo zadeva za naš list zaključena. Ured.

V 98. številki »Tabora« sem pokazal, kako vzorno deluje Glasbena Matica v Celju in to ob neugodnih razmerah. V čem tiči vzrok? Edino v tem, da so tam na vodstvo in celo naši ljudje z zdravdušno v zdravem telesu, ki jim je srce polno ljubezni do naše domače glasbe, do naših umetnikov in skladateljev, do naše glasbene publike, predvsem pa do naše mladine.

Med učiteljstvom vlada na šoli tista lepa harmonija, ki je edina pogoj in porok za sistematično in uspešno delo. — Učna snov je razdeljena na posamezne letnike po nekem sistemu in programu, ki se tudi izvaja. Ni glavno, da se gojenec za javno produkcijo napije kak krmad in s tem natrosi lajku peska v oči, temveč da sistematično napreduje. Samo tako sistematično delo rodi znanje v učitelja in vodstvo. To znanje si je Glasbena Matica v Celju pridobila. Dokaz za to je stalno naraščanje števila gojencev. Roko v roki s teoretičnim poukom v šoli se prirejajo poleg šolskih produkcij izven šole ob sodelovanju učiteljev in višjih gojencev mladinski koncerti s predavanji, ki so dostopni tudi širši publiki, potem javni koncerti in javna predavanja, kjer prihajajo do veljave predvsem naši domači umetniki, skladatelji in glasbeniki. Da se goji z ozirom na nedostajanje velikih sredstev predvsem intimna komorna glasba, je samoočebni umljivo. Vse pa se vrši pod firmo Glasbene Matice, ki tako postaja žarišče in središče bujnega glasbenega življenja. Publika se vzgaja stopnjoma, sistematično, zaupa firmi, poseba za malo mesto Celje v zelo častnem številu Matične prireditve, proizvajajoči umetniki pa imajo jamstvo, da ne bodo nastopali pred prazno dvorano, ker publika ve, da Glasbena Matica ničvredne robe ne prodaja, in radi tega rada prihaja.

Kako drugačna je v vsakem oziru naša Glasbena Matica v Mariboru.

I.

Govorim v prvi vrsti o glasbeni šoli, ker sta za me pevski zbor in orkester v sedanji sestavi le sekundarnega pomena, glavno je šola. Na tem mestu sem že enkrat povdarjal, da je pokojna Avstrija zanemarila vzgojo našega naroda predvsem na instrumentalnem polju. Mi danes v celi Sloveniji nismo v stanju, sestaviti iz svojih ljudi orkester, ki bi bil kos količkaj težji skladbi. Predprejati na ljubljansko Glasbena Matica je v prvi vrsti pela. Tako smo danes na instrumentalnem polju povsem odvisni od inozemstva. Celjska glasbena šola vrši

tu važno in hvalevredno osamosvojevanje. Iz nje nam bodo izšli glasbeniki s široko izobrazbo, ki bodo poleg popolnega obvladanja svojega instrumenta poučeni v splošni glasbeni literaturi in teoriji ter bodo razumevali tudi stremjenja naših modernistov, ker jih v to sistematično uvajajo teoretičen poduk in predavanja v zvezi z mladinskimi in javnimi koncerti.

Maribor je kot sedež velikega župana mariborske oblasti postal tako važno kulturno središče, da ne moremo dopustiti, da bi zaostajal za malim mestcem Celjem. Nasprotno Maribor mora prednjačiti. Vidimo pa povsod nazadovanje. Dočim je v Celju v sedmih letih število gojencev od 50—70 naraslo na 124 in letos na 214, je to število v Mariboru 220—250 v prvih letih stalno padalo, tako da ima glasbena šola letos gojencev od 130—150. Natančno število se ne da dognati, ker se stalno menja, poljubno odhajajo in prihajajo. To pa smatrajo nekateri odborniki za zdravo prikazen. Opaža se, da ni talentiranega naraščanja. Ta se šola izven Glasbene Matice. Niti odborniki Glasbene Matice sami jej ne zaupajo svojih nadarjenih otrok. Bežale so iz zavoda gojenke. Učenci kakor učitelji svojevoljno izostajajo od učnih ur, ravnanje med učnimi urami moti pouk.

V razmerju ravnateljstva do učiteljstva pogrešamo to, kar nas zadržuje pri Celjanih, to je medsebojno harmonijo. V večnem konfliktu je ravnateljstvo z učiteljstvom, spori se prenašajo na gojenec, gojijo se simpatije in antipatije, ostri izpadi ravnateljstva nasproti učitelju pred gojenci so na dnevnem redu. Radi teh izpadov sta takoj po prvem letu odšla dva izborna učitelja gg. Slajs in Deylova, ki sta na ljubljanskem konzervatoriju potem uveljavila svoje izredne strokovne in organizatorne zmožnosti, drugo leto so odšli kar štirje učitelji gg. Kubat, Kubiček, Hladky, Horalkova, preteklo leto je zelo dobrega učitelja g. Gregora rešila mučnega sožitja na zavodu smrt, odšla je g. Kačerova, sedaj sta na indeksu gg. Pinžgarjeva in Radova.

Pod tem trpi ves zavod. Sistematični pouk je nemogoč, če se učiteljstvo neprestano menja in ima gojenec vsek čas drugega učitelja, ki vsak uči po drugi metodi, ker enotnosti v tem oziru na zavodu ni. Temu primerni so tudi uspehi. — Preveč se hlasta po zunanji efekti, za sklepne produkcije se gojenec vadijo posamezne komade na škodo splošnemu napredku celo meseca do pol leta, izbira se pretežki komadi, tako da se objektivnemu opazovalcu takoj odkrije tehnična in intelektualna nedorastlost gojenca za igran komad. V tem oziru je po splošni sodbi bil na našem zavodu g. Slajs najboljši učitelj, ki je imel v šoli in nastopu sistem.

Pouk sam je pomanjkljiv, posebno kar se tiče nadaljevanja in spopolnjevanja v šoli pridobljenega tehničnega in teoretičnega znanja. Ravnateljstvo so

izgovarja, da nima na razpolago potrebnih moči, v resnici pa samo ni v stanju, da bi tozadevno izvedlo kako organizacijo. Izven Glasbene Matice so se vendar našli ljudje, ki so na učiteljsku in v »Ljudski univerzi« organizirali glasbene prireditve s predavanji. Edino predavanje, ki ga je napovedal ravnatelj Gl. Matice, pa se ni vršilo.

Kakor sem že omenil, smatra ravnateljstvo celjske Glasbene Matice za glavni cilj svojega delovnega programa prirejanje mladinskih koncertov s predavanji. V poldrugem letu jih je priredilo že sedem. Ti koncerti, namenjeni predvsem učeči mladini, naj spopolnjujejo teoretičen pouk v šoli in uvajajo mladino v boljše umevanje predelane snovi ob praktičnih vzgledih. Ravnateljstvo dela tu popolnoma v duhu modernih stremenj o vzgoji mladine. Gojitev raznih športov pač krepi telo, v gotovi meri, posebno kar se tiče kulture srca, pa vpliva neugodno na mladino. Povečana skrb za glasbeno izobrazbo naj paralelizira te neugodne vplive.

V tem oziru se pri nas najhuje greši. Odkar obstoji Glasbena Matica, ni priredila ne enega mladinskega koncerta s predavanjem, ta panoga glasbene vzgoje mladine ji je popolnoma tuja. Pa ne bo mogel nihče trditi, da tega ne bi bilo mogoče storiti. Pri takih koncertih ne gre za bogve na kaki umetniški višini stoječe prireditve, temveč za sistematično obravnavanje in dostojno prednašanje del velikih, predvsem pa domačih mojstrov. Za take prireditve imamo v Mariboru dovolj moči tako med učitelji in višjimi gojenci Glasbene Matice, kakor izven nje. Treba le malo volje in organizatornega talenta, pa bi šlo. Seveda če se v naglici, ko se začuti kak nasproten veter, vrže kot nadomestek na oder nepravilna šolska produkcija oziroma se menda za poznejše rodove po plakatih napove predavanje, ki ga potem ni; če se tako razumevajo dolžnosti, potem moramo priti do prepričanja, da ravnateljstvo nima smisla za temeljito glasbeno izobrazbo naše mladine in publike, oziroma da mu manjka organizatornih zmožnosti. Imeli smo na zavodu organizatorni talent g. Slajsa, pa ga nismo mogli spoznati, ker nam je bil pesek nasut v oči. Spoznala ga je Ljubljana, ki nam je za to hvaležna, da ga mi nismo spoznali.

Popolnoma zanemarljena je pri nas intima komorna glasba. Imeli smo že prve početke. Kdo se ne spominja lepih nastopov gg. Slajsa in Deylove, pozneje gg. Kubata in Kubička. Pa ti so nastopali izven Gl. Matice in proti volji ravnateljstva. Poskušalo se je tudi z godalnim kvartetom, pa preko poskusov nismo prišli iz edinega vzroka, ker je slabše hotel igrati prvo violino, boljši pa bi naj drugo. Eden edini trio — violina, čelo, glasovir — je Glasbena Matica v šestih letih spravila na oder in še nekaj: Slišati smo morali izkričano pevko in nemogočo violonistko iz Prage. Pa da bi bili vsaj omogočali našim umetnikom nastope! Kaj še! Pač pa je bilo to mogoče v malem mestecu Celju. Poglejmo lepo število umetnikov, ki so tam nastopali v zadnjih 18 mesecih:

kvartet Zika, Trošt, Ličar, Tkalič, Rijavec, Premrl, Lovšetova, dr. Rigo, Ravnik, Karl in Mirca Sanein — skoraj samo naša domača imena. Temu se pravi podpirati domačo umetnost.

II.

Preidem na pevski zbor. Koliko dobre volje je že bilo in je še vedno zbrane v Matičnem pevskem zboru! Pa kaj, ko to dobro voljo tlači mora ambicij in nerazumevanje enakih in resnično idejalnih, nesebičnih stremenj izven Gl. Matice delujočih poedincev in društev. Če že vodstvo tako odločno odklanja zvezo z znano kritiko izvenmatičnih koncertov, ali more tajiti, da je peyovodja javno v družbah izražal svoje neprikrto veselje z njo, trdeč, da je to najboljša kritika, ki je o mariborskih glasbenih prireditvah sploh kdaj izšla in da se z njo popolnoma strinja. Objektiveni kritiki so s podpisom svojega imena izrekli o tem drugačno sodbo. »Dravi« je sam Manojlovič izrekel popolno priznanje.

Trdim, da radi posebnih razmer trpi cela institucija, kajti glavni odbor je odgovoren za finančno stran zavoda, dočim nekaj ljudi samolastno razpolaga z dohodki enega sestavnega dela preko glavnega odbora. Dalje: Za izjave imenom cele institucije je odgovoren le glavni odbor, dočim si nekateri upajo podajati nepremišljene javne izjave imenom predsednika. Na banketu, pri katerem so navzoči najvišji posvetni in cerkveni dostojanstveniki, se predstavlja pevski zbor kot združenje največjih revežev, ki so si morali odtrgavati od ist, da so mogli na turnejo. To ni taktično.

Zapisal sem, da vodstvo pevskega zbora ne kaže razumevanja za izven Gl. M. delujoče posameznike, društvo in snujočo se pevsko zvezo. Nastop njihovih odposlancev pri zboru delegatov in pri posameznih nastopih ni kazal razumevanja, ki bi ga želeli in je izzval nevoljo. Iz neutemeljenih razlogov pa je pevski zbor Glasbene Matice zelo iz zveze izstopil. V 113. š. »Slovenca« se pritožuje

MAMICA!

daj mi zopet žudovite »TORO« prsne karamole, ki mi vedno tako dobro dejo. Iz 5 raznih zdravilnih zelišč učinkujejo prebavo in proti prehlajenju, so pri tem popolnoma neškodljivi, imajo fini okus ter stanejo samo 3 dinarje pri vsakem trgovcu.

1049

Z naivno kretnjo sem pokazal na novo obleko in prva znamenja odraslega kmečkega veljaka. Deklica me je nemara razumela; njene modre oči so bile vlažne kakor spomladanske trave, ali srce ji ni občutilo zavisti. Za njo revščina ni bila nič takega, o čemur bi bila razmišljala.

Šla sva z deklico naprej pred stariši in njeno botro, ženo bajtarja z bližnjega vrha. Molčala sva. Ona si je skrivoma ogledovala mojo obleko. Kako je gospodarska! Čital sem ji na obrazu, da ni videla njenih preohlanih oblik in preširokega ovratnika. Kako je ponosen! Pa njegov boter! Kaj vse mu bo pač podaril: uro, morda zlato, pa slaščice in denarja. Ona pa bo dobila ruto, morda še heitarsko sree, morda tudi krono. A kaj je to? Večkrat sva se spogledala in si povedala z očmi neumljive besede, šele mnogo let pozneje ko so mi dušo prepolnila nova spoznanja in nove resnice, sem razumel te poglede, papevali so:

Zakaj nismo vsi enaki in vsi veseli? Čemu je vse to?

Anton Skala.

V Beograd, Novi Sad in Osijek.

(Turneja pevskega zbora Glas. Matice v Mariboru.)

11. do 16. maja 1925.

Na poti.

Ko smo se v ponedeljek, dne 11. maja 1925, na kolodvoru v Mariboru poslovili od svojih dragih in se z brzovlakom odpeljali proti Zagrebu, je nebo rosilo, vendar pa se je tu pa tam skozi okna med oblaki prikrdel solnčni žarek in prižgal v naših sreih upanje, da ho pri bratih na jugu lepše, topleje. — Med vožnjo se ni bilo lepše, čezdalje temnejši in strašnejši oblaki so se kopičili nad pokrajini, po katerih je sopihal in puhel naš vlak. Nad Mariborom se roseči oblaki so na že poplavljen slavonske ravni ili preobilice vode, v okolici Kapele pa so se prepelni in pretežki utrgali in zalili pokrajino. Ko smo se popoči previdno in počasi pripeljali na postajo Kapela (proga je bila na nekaterih mestih poškodovana), je železniško osebo dočakalo vlak z izpodvihanimi hlačami in do kolen v vodi. Na naše izraze sočutja in bojazni, češ, da utegne taka nezaželjena kopol škoditi njihovevemu zdravju, se je s poštno vročo po vodi skakajoč železničar odrezal: »Pa nič zato, saj imamo za stoni zdravnika.«

Vozili smo se dalje. Umirilo se je ozračje in dež je ponehal; tedaj so se oglasile žabe v posameznih skupnih zborih, preglazile udarjanje in puhanje brzedečega vlaka ter vzdramile še tiste med nami, ki so do tedaj s svojim glasnim spanjem uspešno tekmovali s šumom neurja. — Pričelo se je svitati. Slika, kakor jo je zvečer zagrnila tema, je zopet odgrnilo jutro. Kakor daleč je segal naš pogled, je bila pokrajina pod vodo. Šele proti Indijini in Zemunu nas je zapustila voda in smo na nedoglednih ravninah opazovali črede ovac, gost, prašičev in govede. Na obzorju so se zdaj pa zdaj pojavili in v velikih lokih izginili obrisi dolgih slavonskih vasi in vlak je drčal mimo obsežnih žitnih polj, koruznih njiv in nizkih nasadov vinske trte.

Blížali smo se Zemunu in za Zemunom Beogradu, našemu prvemu cilju.

Hiteli smo k olanom in se zastrmeli v brda za Zemunom, da bi na njih opazili obrise naše slavne prestolice, od koder je pred 10 leti poletel kraljevski, vsem viharjem klubujoči, zmagoviti beli orol in razprostrl krila svobode nad širo, nujedinjeno bratsko zemljo. — Vozili smo se ob izlivu Save v Donavo. Pozdravljali preko »Beogradskega morja« ponositi Beograd. Prvič smo ga videli, ali tudi, kdor ga je videl že v drugič, ga je pozdravljaj enako iskreno, tiho; kar umolknilo smo, prevzeti od krasote, s katero je narava obdarila našo prestolico.

Z močvirja ob Savi se je dvignila stor-

klja; videli smo še drugo in tretjo. »Kakšno znamenje, ve donaske novega življenja!« Razživeli smo se, razveselili in skoraj nekoliko razposajeni prevozili veliki Savski most. Oblaki na nebu so se razkropili, posijalo je solnce.

V Beogradu.

Dospeli smo v Beograd. Pričakovali so nas bratje in sestre in nas sprejeli z odprtimi rokami, odkritim srcem in bratško ljubeznijo. Pevsko društvo »Stanković« je prihitelo polnoštevilno prišlo so odlične zastopnice »Kola srpskih sestara« in navzoči so bili zastopniki »Obilica«, »Beogradskega pevskega društva«, ministrstva prosvete in Slovencev, bivačih v Beogradu. Izgovorjena je bila beseda, ki ni bila le običajen pozdrav, ampak dobrodošlica med bratoma, s katero starejši, izkušenejši sprejema mlajšega v dom, ki ga je zanj pripravil, in mu mlajši zagotavlja svojo verno pomoč pri delu za napredek in procvit skupnega doma.

Po zajtrku, ki so ga nam pripravili skrbni bratje in sestre v bližni kolodvoru, je razdelilo pevsko društvo »Stanković« programe za dvodnevno bivanje v Beogradu in so nas nato z avtomobilski odpeljali na stanovanje. Kamorkoli je kdo prišel, pri komerkoli je stanoval, povsod je bil sprejet, kakor da je prišel domov k svoji materi. Razumljivo je, da smo ob toliki gostoljubnosti pozabili na utrujenost. Še dopoldne je položila Glasbena Matica venec na grob neznanega imenka.

Kupujte srečke Doma ubogih!
Cena Din 50.—

nač nerazumevanjem v Osijeku. Upravičena bol nad tvoj vodstvu pevkega zbora občutiti to, kar so morali občutiti izvenmatični koncertni prireditelji in v zvezi združena pevska društva, ko so za enaka idealna stremeljenja bili odklonjeni in so za svoje prve poskuse organiziranja pevskega zbora dobili nezaupnico. V istem članku se povdarja, da je bil cilj turneje le najmanj razširjanje glasbene kulture. Prav, ampak kdor te nujnosti doma ne občuti, kdor doma ne kaže nobenega smisla za organizacijo, v tega iskrenost pri povdarjanju nujnosti razširjanja glasbene kulture verjeti ne moremo. Naj grede voditelj pevskega zbora Gl. Matice k poslovni upravi, pa bodo dobili tako žalostno sliko o stanju glasbene kulture, da si žalostnejše misliti ne moremo. Pa govorimo samo o petju:

Iz vseh krajev, kjer se goji petje, prihaja klic: Dajte nam učiteljev, ki bodo zmogljivi voditi pevske zборе. Ni jih, ali bi ne bilo koristno, če bi Gl. Matice tu priskočila prosvetni upravi na pomoč? Kako bi se obnesli kurzi za pevovodje? Posebno če bi se pevovodjem dala možnost, da se na dobrih zborih praktično vadijo v poučevanju in dirigiranju. Kako potrebno bi bilo, da bi krepka pevska organizacija imela svoje potovalne učitelje, ki bi po celi pevski župi organizirali pevska društva in delo v njih. Čaka res veliko delo organiziranja, za to pa je potrebno medsebojno razumevanje in prizanesljivost. Izvor pevske umetnosti je iskati v ljubezni, ta naj bo vodilna sila, ne pa sovraštvo in ambicioznost.

Radi grajanih razmer je cela vrsta idealnih delavcev zapustila Gl. Matice in so danes njih moči neizrabljene. Vodstvo pa si ni v svesti, da ni dobro, če se pevec neprestano menja, nasprotno v 99. št. »Tabora« nekako s ponosom ugotavlja, da jih od prvega zbora samo še kakih pet poje v sedanjem zboru. V še ne polnih šestih letih je zbor že popolnoma drugi. In vendar je večina prvotnih pevcev še v Mariboru. Vodstvo ne išče krivde v sebi, temveč v izstopivših, katere pri vsaki priliki skuša stigmatizirati kot najhujše sovražnike Gl. Mat.

V tej zvezi moram govoriti o načinu, kako se postopa z ustanoviteljem Gl. M. sodnim svetnikom Oskarjem Devom. Ko je naš Dev po prevratu ustanovitelj Gl. Matice, se pač ni zavedal, koliko bridkosti in nevalečnosti mu bo prinesel ta njegov otrok. Pa to dete se šele uči hoditi in ni odgovorno za svoja dejanja. Odgovorni so oni, ki ga učijo hoditi. Radi tega Dev rad odpušča svojemu neobčisljenemu, katerega še vedno ljubi, pa tudi če mu otrokovi varuhi imputirajo sovraštvo do otroka. Vsi se še spominjamo, s kako požrtvovalnostjo je Dev gradil svojo stavbo. Kjer koli je zvedel za katerega pevača ali glasbenika, takoj se je obrnil nanj in ga skušal spraviti v Maribor. Letal je od urada do urada, od oblasti do oblasti, od tvrde do trditev, ke, obračal se je na znanee in prijatelje, da je spravil svoje varovance pod streho. Vedna matičarjev bo Devu vedela za to primerno zahvalo. Samo eden ne. Temu enemu se ima Dev zahvaliti, da je bil ob priliki šletnice obstoja Glasbene

Matice pri nagovoru pred upravitelji Mrtvaškega ženina prezrt na žaleč način in da pri lanskem izletu v Ljubljano ni smel iti zraven, ker je pevski odbor tako sklenil z motivacijo, češ, da je Dev največji sovražnik Gl. Matice. In to po zaslugi tega onega, ki se ima le dobrosočustvi Deva zahvaliti, da ima pri nas eksistenco. Pa enako gode ta eden tudi drugim.

Govoriti mi je še o orkestralnem zboru Gl. Matice, ki ima svoj odbor, katerega predsednik in tajnik sta člana glavnega odbora. Tudi tukaj je videti obilo idealnega hotenja. Toda pravi pomen kot sestavni del Gl. Matice bi imel ta orkestralni zbor le, če bi se rekrutiral in dopolnjeval v prvi vrsti iz gojencev zavoda samega. Če bi Glasbena šola odgovarjala svojemu namenu, potem bi se po šestih letih, ko je še od prej prevzela deloma že šolanega materiala, moral čutiti, močnejši prirastek orkestralnega zbora. Pa seveda, kako sem že omenil, bolj talentiran naraščaj se šola izven Gl. Matice in se od sodelovanja v orkestru odvrača. Ne zadostuje tudi, če se orkester vadi samo ad hoc; kot sestaven del zavoda bi moral imeti stalne vaje, sodelovati bi morali v prvi vrsti učitelji in višji gojenci glasbene šole.

III.

Glasbena Matice je enemu samemu učitelju zaupala vodstvo Glasbene šole, pevskega zbora in orkestra. Enako kakor svojčas ljubljanska Hubada. Pa Hubad je bil mož kot človek in strokovnjak in je zaupanje v polni meri upravičilo. Naš mariborski ravnatelj, pevovodja in dirigent, pa se zdi organizatorno nesposoben. Ljubezni do učeče mladine, do učiteljev-sodelavcev, do zavoda ne kaže preveč. Kaj mu je do naših glasbenikov, skladateljev in umetnikov, kaj do njegovih lastnih sorojakov. Ali trpi nemara na fiksnih ideji, da pomeni vsak boljši ali vsaj njemu enakovreden glasbenik zanj nevarnost, da ga izpodrine. Temu stanju je pripisovati, da so vsi boljši učitelji morali stran od Gl. Matice, da so češki glasbeniki vedel pritožbe prizadetih dali mariborsko Gl. Matice pod zaporo in že več let nobeden boljši češki glasbenik-učitelj ne pride in ne bo prišel na zavod, dokler ostane sedanje vodstvo.

Razmere so v Gl. Matici dozorele. Treba je energične operacije, če nočemo, da nam zavod hira in propade. Iz želje, da pomagam pri reorganizaciji, sem napisal te vrste in pokazal na hibe, ker gotovi krogi želijo, da se krivda posameznih pozablja. Pozabljalivost je pa največje vzrok nazadovanja. Podajam nekatere misli, kako naj bi se reorganizacija izvedla. Želel bi, da tudi drugi — predvsem strokovnjaki — podajo svoje mnenje in se z ljubeznijo lotijo reševanja. Po mojem mnenju treba izvesti nujno sledeče:

1. pevski zbor in orkester naj se popolnoma osamosvojit in organizirata kot samostojni društvi, ki nimata z glasbeno šolo nobenih notranjih vezi, nobene ingerence na njen ustroj in v njen upravni odbor ne pošiljata več svojih zastopnikov; tako bo na eni strani onemogočena vsaka prepotenca, na drugi

strani bo vsako društvo za se lahko svobodno razvijalo vse svoje moči.

2. Vodstvo glasbene šole se sedanjemu ravnateljstvu odvzame, skuša se pridobiti za ravnatelja ali g. Slajsa iz Ljubljane ali g. Saneina iz Celja. Začasno naj se poveri vodstvo g. Družoviču, ki se je izkazal kot eden najpridnejših naših delavcev na glasbenem polju, in čegar naloga naj bo v prvi vrsti, da pridobi čimprej najboljše učne moči, ki bodo v stanu sestaviti ansambl za komorno glasbo, organizirati mladinske koncerte s predavanji, izsolati za to pevske zbor in orkester iz Matičnih gojencev, ki pa bodo tudi v stanu, da sami nastopajo javno kot umetniki in predavatelji, da se s tem začne sistematično šolanje glasbene publike in mladine.

3. Pevski zbor, organiziran kot samostojno društvo, naj prevzame inicijativno organiziranje južnoslovenskega Pevskega Saveza župe mariborske. V zboru naj bodo le oni, ki imajo dovolj umevanja za stvar in pa dobro voljo. Skuša naj zopet pridobiti zboru nazaj vse, ki so že sodelovali, pa so bili odvrnjeni radi znanih konfliktov.

4. Orkester, organiziran kot samostojno društvo, naj začne graditi od spodaj, naj vpelje stalne vaje, naj pritegne čim več domačih glasbenikov, pa tudi tujih, posebno čim več naraščaja, izšolanega v Gl. Matici in izven nje. V vodstvo naj se poleg drugih pokličejo strokovnjaki gg. Beran, Mitrovič, Čermak.

5. Glavni odbor pristopi takoj predlavi pravil v smislu popolne osamosvojitve vseh treh sestavnih delov Gl. Mat. in še v juniju skliče občni zbor, ki naj sklepa o spremembah, in ta predloži upravni oblasti v odobritev.

Sokolstvo.

A—c:

Vprašanje članic v mariborski sokolski župi.

Naše članice pešajo, to je žalostno dejstvo. Ne samo, da so se razredčile vrste za število onih, ki so vstopile takoj po preobratu v sokolska društva zgolj radi lepšega in ne iz zanimanja za Sokolstvo, ampak ženski oddelki v splošnem nazadujejo. Da so izostale one, ki jim ni do dela, to nas ne moti, nasprotno, skoro bi rekli, da je boljše tako, ker vsaj ostalih ne ovirajo in ne kvarijo Sokolstvu ugle. Vendar pa so ponekod izginili s pozorišča kar celi oddelki članic, v drugih društvih zopet, kjer je bilo precejšnje število članic, so ostale le tri, štiri in tem »ni vredno« telovaditi.

Trebalo bi poiskati vzrokov pešanja in jih odpraviti; mnogo jih je.

Med glavne vzroke spada takozvana samostojnost članic. Pred vojno nismo imeli tod samostojnih ženskih oddelkov, to se pravi takih, ki bi jih vodile članice same, poznali nismo niti voditeljice; v moderni Jugoslaviji pa nam je bilo treba precej modernih žen. Sicer je Savez predpisal, naj vodijo ženske oddelke članice same in to je popolnoma pravilno, vendar pa voditi ne more, kdor voditi ne zna. V društvi, kjer niso bile članice niti

trohice več nego telovadke v doslovnem pomenu besede, so se hkrati emancipirali ženski oddelki na ta način, da je bila običajno izvoljena za načelnico najboljša telovadka in stvar je bila urejena.

Zgaj pa razmišljajmo nekoliko o tem! Med pogoje za ustanovitev društva spada tudi vaditelj; to se pravi strokovno naobrazen mož, ki je prej že drugod telovadil in vodil vsaj po eno vrsto, ako ni imel že lastnega oddelka. Navadno je bil že vojak in je imel tudi sicer prilliko pridobiti si znanja, in kar je še drugega treba človeku, ki hoče ali mora biti na vodilnem mestu; razen tega ima že kot možki več prirojenih sposobnosti za vodstvo nego ženska. Ženskim oddelkom tega ni bilo treba. Ena izmed telovadk je prevzela načelnstvo; ni ji trebalo k temu strokovne naobrazbe, ni ji trebalo prakse, ni ji trebalo sploh ničesar drugega nego naslova načelnice. Kaj je posledica tega, ni treba šele razpravljati.

»Načelnica je vendar članica vaditeljskega zbora in odbora in sme zaprositi nasveta in pomoči, kadar treba.« Dolžnost načelnice je pač, da zahaja k raznim sejam, a druga dolžnost ji je običajno, da na sejah modro molči in posluša, kaj drugi zborujejo. Zakaj? Prvič, če o stvari ne razume mnogo, si itak ne upa dahniti, če rima vase dovolj zaupanja in vere, da tudi ona kaj zmore, niti nima prepričanja, da je prav in da je važno to, kar hoče. Boji se nekako priti z besedo na dan, ker je nesigurna, kar ni nič čudnega, ako ni imela nikdar in nikjer prilike, da se samostojno udeležuje in nastopi med drugimi ljudmi. Zato pa raje molči, da se vsaj ne blamira. Vendar pa se najdejo i članice, ki bi izpregovorile, kadar treba, a jim samo bratski egoizem ne pusti. In to je drugi vzrok. Članice morajo zahajati k sejam in tiho poslušati dve do tri ure razgovore, ki tangirajo njih le deloma ali sploh ne; ko pa pridejo končno same do besede in izrazijo svoje želje, takrat jih bratje ne poslušajo s posebnim zanimanjem in največkrat se stvar konča z izjavo brata načelnika, da se tiče to pravzaprav zgolj članic samih in je njihova interna zadeva, ki naj si jo uredi po lastnem preudarku in okusu.

Seveda, kar je važno članicam, ne more biti važno tudi članom in v imenu emancipacije ženskih oddelkov se radi otresejo tega, kar jih ne zanima. In vendar bi imeli bratje ravno tukaj prilliko dokazati svoje pravo bratstvo...

Osamosvojitve ženskih oddelkov je bila prenapljena, ker so se oddelki osamosvojili, preden so bili zreli za to, je pač že izvršena, a župa je skušala odpomoči temu z vaditeljskimi tečaji, ki jih je priredila. V tehniškem oziru je to zares pomagalo; sedanje vaditeljice razumevajo vsaj toliko o teoriji, da se lahko poslužujejo raznih tehniških knjig. V tečaju, ki traja 8 do 14 dni, pa se ni mogoče navaditi, kako je treba voditi telovadbo v praksi, in vseh onih drugih stvari, ki morajo biti lastne dobri vaditeljici. Še članom, ki so mnogo bolj samostojno vzgojeni od članic, treha mnogo prakse in dobrih vzgledov, preden si to pridobijo, a članice bi trebalo šele vzgojiti za samostojne vaditeljice, preden prevzamejo vodstvo, ker nimajo prilike, da bi

Nekaterim so bratje z avtomobili razkazovali mesto, mnogo pa nas je šlo v »Narodno skupščino«. Prevzela nas je okusna preprostost našega parlamenta. Ni nam mogli prisostvovati celotni seji v skupščini, ker je prehitro prišel čas obeda.

Po obedu nas je povabil »Stanković« v svoj dom. To je pravo svetišče glasbe z mnogimi prostori in krasno dvorano za intimitne koncerte, v prtiličju pa je muzej trofej, priznanj, diplom in znakov, ki jih »Stanković« donaja s svojih turnej ter galerija slik ustanovnikov in doborov. S strehe Stankovičevega doma se vidi na dvorski vrt. Baš tedaj je ma se vidi na dvorski vrt. Baš tedaj je spančkal v vozičku in hladni senci vrtnih dreves naš ljubljence, prestolonasel. Pešček. Vzklikali smo mu ali ne preglasno, ker smo se bali, da bi ga zbudili.

Iz »Doma« nas je vodil »Stanković« po mestu in na trdnjavo. Z utrdbe se nam je odprl diven razgled po Donavi in Savi. Krenili smo v šetališče Kalimegdan in gli nizdoli v pristanišče. Pozornost, ki so nam jo kazali bratje Srbi, nam je še posebe razvnela čustva notranjega ugodja. Najlepši parnik v svetovni opremi je bil pripravljen za nas. Godba je igrala, »Stanković« je pel, orili so klici navdušenja med vso vožnjo po Savi in Donavi. Občudovali smo in vživali. Najraje bi objeli in pritisnili na srce vso to krasno zemljo, te divne brate in sestre. Podali smo si roke in zaplesali kolo, kolo, ki nam ga je ustvaril

trenutek bratstva na krovu parnika na čarobnih vodah pod kraljevskim Beogradom.

Razstali smo se in se odpeljali na stanovanja, da se pripravimo za koncert. Približal se je trenutek resnega premišljevanja za nas, mlado društvo, na svojem prvem poletu v širši svet. Zbrali smo se v Novem Narodnem gledališču in pričakovali trenotka, da nastopimo. Tedaj smo zvedeli, da posetita naš koncert tudi Nj. veličanstvi kralj in kraljica. Ta vest nas je navdala s ponosom in nas podžgala, da smo se popolnoma zbrali, da se izkažemo vredni tega najvišjega odlikovanja. Stopili smo na oder, zastor se je dvignil in smo zapeli. Od pesmi do pesmi se je stopnjevalo priznanje. Bilo je ploskanje in cvetje se je usipalo na pevske zbor. Beogradske pevsko društvo, »Stanković« in »Obilič« so nagradili Gl. Matice s lavorjevimi veneli, diplomo in častnim članstvom. Med burnim odobravanjem po zapeti pesmi »Pod pendžero« je preglašil občinstvo vzklik: »Živijo naš kralj!« Vstopila sta kralj in kraljica v svojo ložo. Občinstvo in pevec so se obrnili proti njima in jima priredili srčne, dolgotrajne ovacije.

Tudi v drugem delu koncerta se je stopnjevalo navdušenje občinstva za slovensko pesem od točke do točke. Cvete se je znova in znova vsipalo na pevce in kraljica sama je vrgla kito cvetja na zbor.

Na kraju koncerta, pa so se odhaya-

nja pretvořila v pravo nacionalno »manifestacijo«, je pisala drugo jutro »Politika«.

Na Terezijah, v hiši, v kateri je prebival prvo leto po vojni naš kralj, je priredil veleindustrialec g. Milan Vapa po koncertu za Gl. Matice in povabljen goste odlični banket. Dvorana je bila prenapolnjena z izbranim občinstvom in mnogo jih je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Prav opolmoči je otvoril predsednik »Stanković« vrsto govorov. Govorilo se je o narodni pesmi, bratstvu, harmoniji dela za izgraditev ujedinjene, slobodne domovine.

Gospod minister dr. Žerjav je pozdravil pevske zbor Gl. Matice v imenu vlade in častil k izvanrednemu uspehu. Govoril je v Beogradu, ali njegove misli so bile v Ljubljani in Mariboru. — Pozdravljaj je važnost dela Gl. Matice v Mariboru tako za Maribor kako za Ljubljano, Zagreb in Beograd. In je govoril g. minister o ljubomornosti. Ne ljubomornosti, ampak zblizanja in medsebojne podpore je treba. Ako podpiramo Maribor, podpiramo tudi Ljubljano in Zagreb in Beograd. In čestiti sem Ljubljančan, je rekel g. minister, moram priznati, da je Gl. Matice iz Maribora dosegla v Beogradu uspeh, ki bi ga ne doseglo tako lahko vsako društvo. Nazdravil je »Matice« in jo pozival k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

Med govori je možki zbor Gl. Matice odpel več srbskih in slovenskih narodnih pesmi, ki so dvignile razpoloženje v

dvorani do viška. Dvignila se je odlična dama gospa Simka Jovanovičeva, nadzdravila bratom Slovincem in nastavila zdravico »Mnoga leta«. Ko smo jo stoji odpeli je ga. Jovanovičeva poljubila našega dirigenta g. ravnatelja Topiča. — Dvorana je prekipevala od navdušenja in izrazov bratske ljubezni.

To prilliko je uporabil predsednik »Stanković«. V svojem govoru je povdarjal veliki pomen takih prireditev za medsebojno zblizanje in utrditev nacionalne misli, obrnjen proti gospodu ministru financ dr. Stojadinoviću je zaključil svoj govor s prošnjo, da bi bilo glede na važno nalogo, ki jo vrše nekatera društva, potrebno, da se prireditve, ki imajo nacionalno kulturni pomen, oproste predpisanega davka.

Ljubeznivo se je odzval na to prošnjo gospod minister financ dr. Stojadinović in šalivo omenil, da je mislil, da bo zanj ceneje minil banket. V svojem govoru je omenil nato Maribor in svoje bivanje med Mariborčani. Odkrito kakor brat bratom je govoril gospod minister. Povedal je, kaj je bilo v Mariboru prav in kaj ne. Pa bilo je in naj bo pozabljeno. Danes sem spoznal mariborske Slovence z druge strani in ta stran je lepša; v tem smislu je nadaljeval g. minister svoj govor, priznal velik pomen prireditve, kakor je bil koncert Gl. Matice in je obljubil, da bo storil, kolikor je v njegovih močeh, da bo prošnji predsednika »Stankovića« že v doglednem času ugodeno.

si v navadnem življenju same privzgojile te lastnosti.

Pri naših vadih vidimo pač trud in dobro voljo; kar se tiče telovadbe kot take, govorimo lahko tudi o uspehih, ampak čuta za organizacijo manj. Tu bi morali priskočiti bratje na pomoč; ali bratje pravijo, da so sestre samostojne in jim ne pomagajo.

Ako zaprosijo sestre pomoči pri bratih, nastane gotovo nesporazum, ker si bratje napačno tolmačijo to stvar. Kadar nastopi slušatelj, da v tem ali onem ženskem oddelku pomaga kak član, vzame dotičnik žezlo v svojo pest in vlada ženskemu oddelku popolnoma po moško. Načelnica postane brezpravna raja, o ženski telovadbi ostane komaj še spomin bi članice vzpodbujal in vzgajal k samostojnosti v eventuelnih uločenih gibih prostih vaj. Da nositi, o tem ni govora, nasprotno, zgodi se celo, da potlačijo z omalovaževanjem ženski eventuelna taka nagnjenja. Tako nastane zopet nesoglasje, če so bile članice prvotno samostojne, pa so se potem obrnile radi tehniške nezmožnosti do članov, naj jim pomagajo. Člani so voljni pomagati članicam samo v tem, da prevzamejo praktično vodstvo telovadbe. Tega pa članicam ni treba, ampak da bi jim pomagali z nasvetom iz zadrege, da bi jih učili, kako jim je voditi oddelke, kako jim je nastopiti in delovati za povzdigo ženskih odsekov v splošnem, da bi se pobrigali zanje, a ne da bi jim vsiljevali svojo voljo. To se žal ne zgodi. Zakaj, ne vemo; morda zato, ker ne razumejo položaja, morda zato, ker zahteva to mnogo požrtvovalnosti in velike nesebičnosti. Sokolskemu vadiatelju je edino zadoščenje za njegov trud uspeh, ki ga doseže pri svojih telovadcih. Kadar pa stopi vadiatelj ob stran, takrat so njegovi uspehi samo posredni; on se trudi in da drugim svojo misli, a priznanje za dosežene uspehe žanje samo ženski odsek brez njega. Za tako požrtvovalnost je edino zadoščenje zavest, da ima človek v sebi toliko moralne sile in močje odstopi drugemu, kar je sam dosegel in bi bilo njemu v čast.

Taka idealna nesebičnost bi pomagala našim članicam do pravega razvoja in do višine, ki jo morajo doseči. Bratje naj tiho pristopijo in naj podajo sestram roko ter jim pomagajo preko ovir, a skromno naj se zopet umaknejo, kadar sestre stojijo trdno. To je pravo bratstvo.

(Konec prihodnjic).

Badjurovo „Pohorje“.

(Praktičen vodnik po Pohorju. 1924.)

Dolgo časa nismo imeli nobene knjige o Pohorju. V „Planinskem Vestniku“ je objavil pokojni profesor Koprivnik temeljit spis, ki je šele predlani izšel v ponatisu. Knjiga pa ni namenjena toliko turistom kolikor onim, ki hočejo spoznati Pohorje kot del naše domovine. Konec lanskega, oziroma začetek letošnjega leta nam je prinesel knjigo, ki ima praktičnejši namen. Po dolgi zamudi je ugledal svet spis našega priznanega turistovega publicista g. Rudolfa Badjuro „Pohorje“. Bil je pripravljen za tisk že pred dvema letoma. Knjigo so najbrž zadržale tiskarske razmere, a

Zbrani številni bratski delavci na politično nacionalne kulture so priredili g. ministru Stojadinoviću dolgotrajne ovacije.

V pesmi smo se spoznali, pesem nas je zblížala, s pesmijo v srcu smo se razstali, krajci bila je ura zgodnja, oznanjal se je že drugi dan, na katerega se je bilo treba pripraviti. Odšli smo na stanovanja, kjer so nas sprejele ljubezne in nežne roke in nam pripravile prenočišče, da smo se odpočili, kakor da smo počivali v materinem naročju.

Drugo jutro ob 10. uri smo se odpravili na pokopališče. Neumorni, brezprimerni „Stankovič“ nas je spremljal, a na groblju so nas že pričakovale preljubezne, odlične zastopnice „Kola srpskih sestara“. Žal, da o tem sestrskem sestanku na groblju niso bile obveščene vse pevke Gl. Matice, ker bi sicer prišle na pokopališče polnoštevilno, tako pa so nekatere trudnejše ostale doma, da se odpočijejo in pripravijo za nadaljnjo pot.

Na grobni slavnega Mokranjca in nepozabne blagopokojne dvorne dame Hrističeve, početnice ženskega pokreta v Jugoslaviji, je moški zbor Gl. Matice odpel po eno žalostinko.

Obiskali smo tudi grob našega prvega avijatika Slovenca Rusdana, ki je l. 1910. ponesrečil s svojim letalom baš nad Beogradom. Njegov grob žal ni oskrbovan in slika umrlega na lesenem križu je že močno poškodovana.

Oddali smo tudi venec za naš grob Nj. Vel. kralja Petra I. Osvoboditelja.

menida ne na njeno škodo. Kajti založnica — družba Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani — je poskrbela za častno grafično opremo. Tako smo dobili knjigo, kakršno so si naši planinci že davno želeli: po vsebini in po obliki lepo, priključljivo in priročno knjigo.

Gosp. Badjuro poznamo po prejšnjih spisih. Marljiv je kakor čebela, pozna temeljito naše gore, ljubi jih in jih tudi opisuje z ljubeznijo. Omenjamo samo knjigo „Vodič po Jugosl. Alpah“, ki je naš prvi Baedeker. Knjigo, o kateri lahko trdimo, da je na čast literaturi planinskega naroda kot smo Slovenci. Na enak način je obdelal g. Badjura Podravje. V lični knjižici, obsegajoči 117 strani drobnega teksta, je zbrano vse, kar praktičnega človeka zanima o naših ožjih krajih. Po vsej pravici stoji v ospredju Pohorje, ki je največje in najznačilnejše g. v slovenskem Podravlju. Pisec pa je nanizal okoli Pohorja tudi razne druge turistične točke. Začel je pri Zidanem mostu, kjer se sestajajo na poti v Podravje turisti iz ostale Slovenije ter iz balkanskih in primorskih dežel. Sedaj ne zapusti več čitatelja, ki je vzel njegovo knjigo na pot. Opozarja ga na vse, kar ga utegne zanimati, daje nasvete, podučuje, zabava; postreže z največkratnejšimi podatki, s številskimi, z navodili, katero pot naj ubereš, kje naj poiščeš streho, kje si privežeš dušo. Pred topografskim delom je nanizal vse polno splošnih podatkov turizmu, o planinstvu, o hoji po gorah, o planinskih kočah; ni pozabil na najnujnejšo geološko znanje, na razglede in razglednike, na radovednost sportnikov in lovcev. Tako je čitatelj že pripravljen za podrobnejše gradivo, za stotero detajlov, ki se tičejo posameznih krajev in planinskih točk. Dobra turist, ki prihaja v naše kraje, stori pisec že v Celju iz vagona, mu razkaže mesto in zaznamuje podrobno vrsto izletniških in turističnih točk. Ako ga ne uboga ali če je pošteno opravičeno izlete in potuje naprej v Podravje, mu je zvest tovariš na nadaljnji poti. Ta knjižni tovariš je točno podčen, kaj je na levi in kaj na desni, vsikdar pripravljen, da popelje potnika na kak zanimiv izlet ali turo.

Najobsežnejši del velja — seveda — Mariboru in njegovi okolici, t. j. Pohorju, Kozjaku in ostalemu Podravlju. Tu ima turist — in ne samo turist, ampak vsak tujec, ki prihaja neznan v te kraje — vse kakor v Baedekerju: nobene posebnosti in zanimivosti ne bo prezrl, na nobenem križpotju ne bo v zadregi. Kakor skozi vso knjigo, tako nudi pisec tudi tu vsak količjak praktično potreben in uporaben podatek. Vodnik po Pohorju je jako temeljit in uporabljen; strokovnjaki nam tudi zatrjujejo, da z malimi izjemami absolutno zanesljiv in točen. Seveda velja ta pohvala tudi za Kozjak in ostalo Podravje.

Knjiga je, kakor smo že omenili — lično opremljena, ima pa žepno obliko in je jako prikladna za na pot. Čez platnice in prvi list je narisana pregledna karta Slovenije, ob koncu pa je zemljevid Podravja. Vrh tega ima knjiga 19 slik, večinoma prav posrečene ilustracije g. J. Vokača, ki se ji dočisto okras.

Radi bi tudi videli našega prestolonaslednika Petra. Na dvornem maršalatu so zvedeli naši posredovalci, da bi Nj. Vel. kralj prav rad sprejel Matičarje na vrtu in bi tam videli tudi prestolonaslednika, da pa je to radi našega ranega odhoda nemogoče. Vlak za Novi Sad odpelje že pred 13. uro.

Ure so brzele in približal se je čas slovesa od Beograda. „Stankovič“ in poedini člani drugih Beograjskih društev so z isto neumnostjo, ljubeznijo in očetovsko skrbjo, s katero so nas sprejeli ob prihodu, preskrbeli vse tudi za naš odhod. Urejeno je bilo, da smo dobili svojo prtljago na stanovanjih, kamor smo prišli in čakala nas je na kolodvoru, ko smo odhajali. Nedosegljivi v gostoljubnosti, so bratje in sestre Srbi nedosegljivi tudi v vzbujanju toplih, iskrenih čustev. V nas so znali vzbuditi čuvstvo svojih med svojimi.

Segli smo si v roke na kolodvoru v Beogradu, ali objeli in poljubili smo se že v vlakcu na postaji v Zemunu, kajti do Zemuna so nas spremili. Ob slovesu smo si obljubili: Na svidenje!

Besede, ki smo jih izrekli ali napisali Vam, bratje in sestre, v zahvalo za vse in za to in ono, so premalo, niso nič, treba je, da zopet pride brat k bratu, da se v odkritem objemu veselita napredka in uživata plodove skupnega dela.

(Konec prihodnjic).

Skratka: dobili smo knjigo, ki je neobhodno vademecum za vsakogar, kdor se napoti v naše kraje, pa tudi za nas same, ki v teh krajih bivamo in jih večinoma še prav slabo poznamo. Knjiga je, ki bi naj jo imel vsak naš človek — ako ne iz drugih važnejših vzrokov, pa vsaj iz lokalnega patriotizma!

Badjura čisla Pohorje in pravi o pohorskih letoviščih med drugim tole: „Mehka pota, čist zrak, prijeten hlad ob bistrih vodah, sočno zelenje in zelenje vsenaokrog! Kraji v vrtovih! Tik poleg njih nepregledne temnogoste šume orjaških jelk, smrek in mecesnov — ej, tu diši in te objema vse drugačen vonj kakor sparni smrad od asfalta med žarečim ostenjem v tropični mestni julijski vročini...“ Tako navdušuje Badjura in vsak, ki je kdaj užival sočno in solčno poezijo Pohorja, bo rad verjel lepim besedam. Potem pa pove še kaj o pohorskih nočeh z lahno roso, o gorskih pticah in pastirskih, pa o sladkih pohorskih malinah in črnih borovnicah. In še veliko tega.

Prav sedaj smo v času, ko se je začela „pohorska sezona“ tudi za tiste, ki ne spadajo v vrsto brzonožnih in utrjenih turistov. Sezona letoviščarjev. Kje blizu je primernejše gorovje za letoviščarje kot je Pohorje? Njegov zrak, solnce, duhteče senožeti, nepregledne šume, vse to vabi, neprestano vabi, češ: pridi in si oddahni! In česa je meščanom, sužnjem kamenja in prahu, bolj treba nego take izpremembe, ki preraja človeka telesno in duševno? Vzemij tedaj v roke Badjurovo „Pohorje“, se informiraj o vsem, kar je treba in — pojdi. Pojdi v lepo, prosto, blaženo pohorsko prirodo! — B.

Binkoštni praznike obhajamo v „Stajerski kleti“ v Narodnem domu

Jeruzalemsko vino

Izvrsten jabolčnik. V nedeljo klet odprta do 4. ure zjutraj. — Kdor ne more sam v klet, naj pošlje po vino in jabolčnik. 1142 Priporočata se Oset in Fleis.

Kultura in umetnost.

„Hamlet“ na mariborskem odru.

„Hamlet“ na mariborskem odru — to je rezultanta dosedanjih odskih stremiljenj ravnatelja naše drame g. Bratine. Z njim je proslavil 20let svojega vzpenjanja po mračnih stopnicah gledališkega življenja in svobodne višave umetnosti. Že od l. 1919. deluje naša drama, a trdega hamletskega oreha se dosihdoh še ni lotila. Ne kot ošitek, marveč kot dejstvo naj konstatiramo, da je bil naš ansambl pred leti bolj zgoščen in je imel več umetnostno ambicioznih in nadarjenih igralcev nego jih ima danes. — Znano nam je, da je Hamlet vsaj že dve sezoni v repertoarnem načrtu g. Bratine in ne vemo, čemu so mu delali ovire, da je prišel šele v tretji sezoni na vrsto. In še to proti koncu sezone, ob času, ki se nam za take komade ne zdi najprimernejši.

O Hamletu obstoji tako obsežna literatura, da je vsaka beseda o delu samem odveč. Naj le ugotovimo to, da dopušča Hamlet jako subjektivne interpretacije in da je zlasti naslovna oseba zelo problematična. Mogoče so raznovrstne rešitve. Mogoče je polati Hamleta v raznih variantah, zdi se pa, da mora imeti igralec bolj ko pri vlogi drugega avtorja nekaj hamletskega duha. Če tega ni, je vse le slabotno tipanje slepca. Hamletov duh pa je sila obsejna: melanholik, ironik, filozof, umetnik, strasten temperament in lokava natura — to in še mnogo drugega tvori komponente najsilnejše in najbolj shakespeareke osebnosti v galeriji Shakespearjevih oseb.

Se nekaj zahteva: do najmanjših podrobnosti umetniško izklesano, izčezlirano, plastično igr. Težka naloga režiserja, ki nima umetnostno homogenega materiala, ki mora „krapati“. Že Goethe je rekel Eckermannu, da se da Shakespearja lepše čitati nego gledati na odru. Lažje ga je doživljati nad knjigo nego igrati na odru. Samo silna režija, ki pusti Hamleta dozoreti v drugih dramah, katere se nekoliko približujejo hamletovskemu svetu, lahko ustvari z zreli močmi in z neprikrašanimi pripomočki takega „Hamleta“, da prekosi fantazijo in zgrabi gledalca s sugestivno silo svoje življenjske pristinosti.

Zato pravim, da bi bil mariborski „Hamlet“ v prejšnjih sezonah bolj enoten in bolj na višku nego je letos, ko nismo imeli nobenega klasičnega dela, nobene velikopoteznejše drame, nobene

ga Ibsenovega, Strindbergovega ali še modernejšega komada, ki bi bil količjak blizu sicer nedosežnemu „Hamletu“.

Ni kritika, kar pišem, temveč zgolj nekoliko ponižnih misli. Sedaj imamo „Hamleta“ in lahko vsi sodimo o njem. Tudi na svetovnih odrih so bile vprizoritve, ki so nekatere navdušile, drugim pa dale povod, da so zamikali celo povprečen uspeh. Temu posebnemu subjektivizmu pri „Hamletu“ je kriva zagnanost in brezdajja globočina Hamleta — osebe, deloma pa tudi to, da danes govorimo o podobnih bolestitih z drugimi jezikom kot je govorila Shakespearjeva doba. Tudi mi preživljamo hamletovske muke, a si jih drugače razlagamo in jih vidimo v drugi podobi.

Mariborski „Hamlet“ je kot celota sad dobre volje in poštenega truda, ki bi služil boljše gledališke razmere nego so v našem finančno ruiniranem provincialnem gledališču. Vsekakor bi se moral v marsikaterem oziru dozoreti, a tudi tak, kot je, predstavlja veliko hotenje kvišku. G. Bratina je nosil na sebi vso pezo hamletovskega problema; to, kar je podal, je po mojem vtisu — in ne prisvajam si ni nič drugega ko vtis — zanimiva studija, osnutek za plastično delo, ki ga še čakamo. Hamleta lahko razume vsak po svoje, ali enotno linijo mora imeti sleherni režiser! V kolikor je g. Bratina mestoma to enotnost zgradil, v toliko so jo drugi razdrli. Ravno veza v nastopajočem ansamblu ni bilo...

Vendar ima naš „Hamlet“ efektne strani: žal da efekti še niso tisto življenje, tista čudovita sinteza vseh momentov, ki bi dala predstavi sugestivno celost nad gledalci. Temu pa se pravi popolnost — in kdo naj jo zahteva? Mi čutimo vzgon kvišku — to nam zadostuje. „Hamletov“ problem pa seve s tem še ni rešen.

—□—

x Niko Bartulović: Od revolucionarne omladine do Orjuna. (Izdajanja Direktorijuma Orjuna. Split 1925.) Posle vrlo zanimljive brošure prof. Malina „Jugoslovenstvo kroz istoriju“, ova druga knjiga što je izdaje Direktorij Orjuna isto je tako neobičajno zanimljiva. Njen autor g. Niko Bartulović, naš poznati književnik i nacionalni radnik, jedan je od vogja predratnog i posleratnog nacionalističkog pokreta, pa je u ovoj knjizi prvi do sada sabrao podatke i razvoj događaja, te označio imena ljudi, koji su učestvovali u omladinskim jugoslovenskim pokretima. Zato je ova knjiga vrlo važna i vrlo potrebna. — Omladina je u našem oslobođenju i ujediničenju igrala jednu od najvažnijih uloga, a dala je i veliki broj svetlih žrtava, što je sve u ovoj knjizi prvi put u celini prikazano. I pred inozemstvom ova knjiga može da bude jak argument kako je revolucionarno antiaustrijsko raspoloženje kod najinteligentnijeg dela našeg naroda bilo i u najtežim momentima vrlo jako. Knjiga ima jedanaest poglavlja: Napredna Omladina. — Počeci nacionalističke omladine. — Ujedinjena nacionalistička omladina. — G. 1914. i ujedinjenje celokupne omladine. — Sarajevski atentat. — Omladina u tamičama i na fronti. — Omladina u emigraciji. — Bugjenje, oslobođenje i pokušaji ponovnog okupljanja omladine. — Počeci Orjuna i „Jug. Napredna Nacionalistička Omladina“. — Orjuna do Kongresa u Splitu. — Od Kongresa u Splitu. — Knjiga je lepo opremljena, ima 128 strana, a cena joj niska. — Dobiva se u svim knjižarama, a naručuje se kod Direktorijuma Orjuna u Splitu.

Z dežele.

Iz Slovenskih gor. Strel v župnišče — sad fanatizma. Pri Sv. Jakobu v Slov. gor. je v nedeljo okoli 10 zvečer vstrelil nekdo s puško v župnikovo stanovanje skozi okno. Zdrobil je šipe, a župnik je ostal nepoškodovan. Najodločnejše obsojamo vsak zločin in naj si se izvaja nad najhujšim sovražnikom fanatizma. Vendar je treba opozoriti na dejstvo, da zori fanatično izrabljanje cerkve na deželi v strankarstvo in osebnosti vedno hujše sadove. Mnogi duhovniki še vedno mislijo, da imajo v kmet-skem ljudstvu srednjeveške backe pred seboj, s katerimi lahko poljubno pometajo. Župnik Erhatič je že moral plačati kazen, ker je meko dekleco v cerkvi žalil. Zadnje nedeljo da je baje njegova pridiga sicer dobrohotna St. Jakobčane zopet hudo žalila. Gospodje Kristusovi napet hudo žalila. Slišano, da ne boste na prižnici in spovednici svojim strankarskim fanatizmom budili sovraštva in prepira, ampak ljubezen, strpnost in mir! — Kdor seje veter, žanje vihar. — Jarenina. Slišano, da se nekdo čuti po „medolžnem“ zadetega.

po »Taborovni« očitku: ogaben »dirindaj« je, ako kdo nagovarja pevce, naj ne pomagajo peti žalostnih ob sokolski poklonitvi na grobu blagopokojnika ter tako razliva sovraštvo še v deželo svetega miru... Tisti »mekdo« trdi, da to ni res. No, vprašamo Vas, prijatelj dežele svetega miru — ali niste v Jarenini pred gostilno nagovarjali gosp. Albina Knupleža, naj ne gre pomagat peti? Ta žalostna resnica boli sedaj tudi Vas — ker ste sicer res dober človek — a ne da se tajiti, ker so jo slišali okoli stoječi, pa je tudi g. Knuplež, istotako njegov brat — oba ugledna kmeta — pošten mož skozi in skozi ki ne bo te tužne resnice tajil, gotovo tudi Vam na ljubo ne. Zato pa le privoščite tudi drugim in Sokolom, kar je ljubo Vam in Orlom, pa ne storite drugim in Sokolom, kar nečete, da bi drugi storil Vam in Orlom, pa si bomo dobri prijatelji, kakor je Bog dobri prijatelj Vam, Sokolom in Orlom, ker če dal vsem lepo vreme, da ste se vrlo dobro imeli, — »Orgli« pridejo. Poletim malo v majniško prirodo, da se navžijem njenih sladkosti. Od daleč zaslišim glasno živahno kramljanje. Srečam domačina in ga vprašam, kaj je. Pa mi uslužno resno pojasni: »Orgli« so imeli izlet, zdaj pa grejo »domov«. Razumel sem ga, pa pristavim: So »Orlice« tudi zraven? »Orglice« so tudi, pa »Orglov« je več. Lahko moč! — Možu vsekakor imponira črka »g«. — Kako je z letošnjo letino? Sadja malo, mrzlo deževje ob cvetu, osipalo se je. Črešnje še precej ugodno kažejo, jabolka zelo redka, nekaj hrušek bo, sliv povečini le za prigrizek. Setve stoji dobro, nastavek v vinogradih izboren, trta krepko dozorela. Sena bo obilo, da redkokedaj tako. Velika senena košnja bo kmalu v polnem teku. Čebelarji smo kisle volje; drevesno pašo je pobral dež, upamo, da senena kaj popravi. Srak in vran je toliko, da piščeta kar po vrsti trebijo. Lovska strogost, takse na orožne liste, draginja smodnika negujejo ropne ptice. Zelenjadi dovolj, pujski izborni živijo, svinjska pečenka bo po cenah. Juhe, boljše že gre!

Zanimivosti.

Državica Andorra na Pirenejih.

Med francoskima okrajema Ariège in Katalonijo leži Andorra, demokratična kmečka in pastirska republika z 18.000 prebivalci na površini 500 km². Ta kmečka, v francosko državno telo vpeljena, državna tvorba, je najstarejša demokratična republika, kar jih poznamo. Republika ima še sedaj upravni aparat in vojaške institucije, ki jih je dal Ljudevit Pobožni l. 808.; v nji velja še ustava, ki jo je izdal Karel Veliki, ustanovitelj te kmečke republike. Popolna oblast in vodstvo zunanjih poslov ima župan ali

kakor se imenuje, Vignier. Andorijanska ustava ima vojaški značaj; vsak moški od 16. do 60. leta je vojnoodvezanec in se mora preživljati na lastne stroške. Kljub staremu militarističnemu obeležju njih življenja so Andorijanci miroljubni in gostoljubni narod, ki govori katalonski in kastiljanski jezik.

Politično nadoblast ima nad to republiko Francija. Za to dobiva francoska republika letno odškodnino 960 frankov in carine prosti uvoz žita. Tribut plačujejo Andorijanci prefektu v vzhodnih Pirenejih, in sicer vsako drugo leto za dve leti skupaj, da se tako znižajo različni stroški. Na čelu odposlaništva, ki prinese denar, je »vignier«. Ob tej priliki priredi prefekt slavnosten banket. To je edini državni posel diplomatskega značaja v tej pritlikavi republici.

Nekaj zanimivega iz statistike Anglije.

Zanimiva statistika, ki so jo izdali angleške zbornice, zavarovalne družbe in policijske oblasti, nam kaže, koliko letno pokradejo tatovi angleškim državljanom. Vsota znaša celih 20 milijonov funtov. Največji del te vsote požrejo goljufi, bankroti in bančne poverebe, namreč kar polovico, to je 10 milijonov funtov. Potom goljufije in drugih poverb je bilo ukradenega denarja za 2 in pol milijona. Vlomni in žepne tatvine so stale 2 milijona funtov. Veliko žrtev so zahtevale tatvine na železnica. Vendar pa je vrednost teh tatvin manjša od one v Zedinjenih državah. Izračunano je, da je vsled tatvin oškodovan vsak ameriški državljan letno za 30 dolarjev. Zveza ameriških bank, ki šteje 22.000 bank, cenj skupno izgubo vlomov in tatvin svojih članic na nezasišano vsoto treh milijonov dolarjev.

Od l. 1918. je živel sam na praznem otoku.

V bližini Maryuesških otokov v Tihem oceanu se je ponesrečila v zadnjem letu svetovne vojne neka nizozemska ladja, ki je bila namenjena v Avstralijo. Moštvo so potopili valovi, le neki Amerikanec Goodfrey se je rešil na majhen, zapuščen otok. Živel je od rib in sadja. Po štirih letih si je končno napravil čoln, s katerim je delal večje izlete, da bi našel na kako mimo se vozečo ladjo. Šele v marcu letošnjega leta je doživel uspeh.

Neka avstralska ladja, ki je v tem delu merila morskno globoko, je našla Goodfrea in ga vzela na krov. Dospel je na otok Nakaviwa, odkoder se je peljal v Avstralijo. Njegova žena, ki je živel na Floridi, se je bila med tem v drugič omožila, ker so vsi menili, da je Goodfrey tedaj utonil. Žena bo sedaj razveljavila drugi zakon in se vrnila k prvemu možu.

Govorniške cvetke iz boljše-viškega paradiža.

Te dni je objavil moskovski list »Zarja Vostoka« zanimiv članek izpod peresa komunista Rabinoviča, iz katerega posnemamo: Bil sem navzoč na neki seji komunistične omladine. Poročevalec je govoril o delu pionirskih organizacij. Govoril je dolgo, energično in vedno ponavljal besede »Sodrugil!«, »Decal!«. Izrekel je med drugim tudi sledeče govorniške bisere o socialni vzgoji: »Nekoč je živel v stari Grčiji neki revolucionar z imenom Spartak, zato se danes imenujejo njegovi pionirji »Spartakovci«. Sedaj o uniformi: klobuke bomo imeli plave, srajce bele in kravate rdeče — torej carske barve. Z nošenjem takih oblek bomo pokazali, da smo raztrgali carsko zastavo. Sedaj nekaj o pozdavljanju, otroci: pet dvignjenih prstov pomenja pet delov sveta, a to je naše geslo: Proletarci vseh dežel, združite se! In dvignemo li roko preko glave, tedaj to znači, da stavimo interes proletariata nad lastno glavo.

Referat je bil s tem končan in pričela se je debata. V debati se je pokazalo, da kravata govornika ni resnično kravata, temveč duhovit diagram sovjetske vlade. Dva njena konca predstavljata delavca in kmeta, mesto in vas, vozeli na kravati pa skupino petih vasi in mest. Poleg tega ima kravata še dva dela: eden je komunistična omladina, drugi stranka. To je ves mistični značaj sovjetskih kravat.

Na tej seji sem čul še druga vprašanja. Kaj je to beseda »pionir«? Govornik odgovarja brez vsake zapletenosti: To je bilo, otroci, nekoč v Grčiji, revolucija, tam so bili pionirji. Debata se je v tem duhu nadaljevala. Zdi se mi, da to ni osamljen slučaj pri komunistični omladini, kjer čestokrat slišiš podobne govorniške bisere.

CEPS.

— Smola budističnih misijonarjev v Parizu. Te dni je dospelo v Pariz 9 kitajskih duhovnikov z namenom, da propagirajo v evropskih mestih za budistično vero. »Slučajno« pa so ti eksotični gostje prišli v roke premetenemu ravnatelju nekega varijeteja, ki jih je angažiral za »turnejo«. Dobili so nekaj denarja in sklenili pogodbo. Drugi dan so nastopili Kitajci v — varijeteju, misleč, da bo versko zborovanje. Lahko si mislimo, kakšno je bilo razočaranje verskih propagatorjev, ko so od kitajskega poslanstva zvedeli, kam so se ujeli. — Kako se bo končala »turneja« budističnih verskih propagatorjev, tega še ne vemo.

— Kateri listi so na Češkoslovaškem prepovedani. Češkoslovaška vlada je objavila minule dni seznamek listov, ki so na Češkoslovaškem prepovedani. Med njimi je več slovaških novim iz Amerike, tako n. pr. »Božske Srdece Jezisa«, »Dobri Pastier« in »Katolicke Slovenske Noviny«, kar je značilno za politično razpoloženje slovaških klerikalcev. Prepovedanih je tudi nekaj poljskih listov, več madžarskih in inozemska glasila slovaških separatistov: »Wiadomosci Slowackie«, »Wiadomosci polsko-slowackie«, »Slovak«, »Slovenské Noviny«, »Slovensky Narod« ter pariška »La Slovaquie«. Značilno je, da je med prepovedanimi listi tudi ruski dnevnik »Novoe Vremja«, ki ga izdajajo ruski monarhisti v Beogradu. Ta list tedaj piše proti interesom češkoslovaške države. Ker je Češka sicer precej velikodušna pri zabrani tujih listov, bi bilo zanimivo doznati, kako smejó ruski caristi tako odkrito hujskati proti zavezniški državi, čije prijateljstvo je Jugoslovanom koristnejše nego simpatije ruskih reakcijonarjev.

Kreditno društvo mestne hranilnice v Mariboru

dovoljuje trgovske ter obrtne kredite po zelo nizki obrestni meri, za sedaj 16% proti vknjižbi oziroma menicam. Sprejema tudi vloge na tekoči račun po dogovorjeni obrestni meri, za katere jamči tudi Mestna hranilnica kot taka in konečno celo mesto z o-o-o vso davčno močjo. o-o-o

Podrobnejše informacije je dobiti v društveni pisarni, palači Mestne hranilnice, to je Miklošičeva ulica 2, pritličje na levo.

962

Pohištvo

spalnice, jedilnice, kuhinje in drugo po konkurenčnih cenah samo pri Šercer in drug, mizarstvo, Vetrinjska ulica 8, dvorišče. 988

Uradniki železničarji dobijo ure, natančno regulirane z jamstvom od Din 150, velika zlatina in srebrnina, vsa dela moje stroke izvršim po zmerni ceni z jamstvom. L. Stojec, urar, Justičeva ul. 8. 1143

Pisarniška moč, (tudi začetnica) se sprejme pri Iv. Kravos Aleksandrova 13. 1141

Na prodaj: ženska obleka, kostumi, moške srajce, moški pelovčni čevlji, ženski polovični čevlji, žensko perilo, razna rečna dela, škodlice za kavo, knjige, note, veliko o. gledalo, košara za potovanje, nakipi, pečeno zaslonilo, gugalni stol, vaze, soliniki, jumper ter različne druge stvari. Aleksandrova c. 24, pritličje, dano. 1119

Dame katere se želijo poročiti (tudi brez premetenja) naj pošljejo svo. naslov pod »Diskretnostjo« na upravo lista. Tajnost jamčena. Za odgovor priloži 3 Din znamke. 1117

Celje-Maribor. Zamenjam stanovanje v Celju za rodbinsko stanovanje v Mariboru s 3 sobami. Naslov v tajništvo DŠ Gankarjeva i Maribor. 1090

Novi stanovanjski zakon! Samostojna gospodinja išče snažne stanovanje 2 sob in kuhinjo, za 1 junij ali kasneje. Ponudbo pod »Snažno«. 1115

Prazne odel steklenice kupi galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26. 1164

Samostojna selidna gospodinja išče prazno neopremljeno sobo do 15. junija. Naslov na upravo pod »Selidna« 1165

Nova kuhinjska oprava je po ugodni ceni na prodaj. Studenci, Ciril Metoda ul. 2

Učenec, z dobrimi spričevali mečanske šole, se sprejme v manufakturno trgovino Franjo Majer. 1165

Valenec za slatičarsko obrt se sprejme. Kje, pove uprava lista. 1169

Moško kolo in gramofon se po ceni prodaj. Smetanova ul. 62. 1159

Zgubil se je zlat nahan z briljanti. Oddati ga upravi »Tabora« ali policiji proti nagradi. 1167

Šivilja sprejme delo po ugodnih cenah. Istotam se prodajalni stroj. Schlegl, Koroška cesta 50/L. 1161

Lepa, solinčna, opramljena soba v bližini glav. kolodvoza se odda. Naslov v upravi. 1109

Travniki na pesniškem dvoru konjsko seno oddam na polovično košnjo. Vprašati v upravnistvu. 1104

Po ceni se prodajo

skoro nove trgovske mize (pušni) in stelaže v krojaški delavnici Grajski trg 3. 1081

Naznanilo!

Naznanjem p. n. občinstvu, da se od jutri dne 31. maja naprej toči pri g. Miru, Frankopanova ulica prvovrstno dalmatinsko vino po Din 10.— in šumadijsko po Din 11.— Toči se tudi prvovrstno štajersko vino ter Götzovo pivo po zmernih cenah. Vedno na razpolago mrzla in topla jedila.

Za obilen obisk se priporoča 1171
gostilničar.

OBJAVA

Dne 2. junija 1925 se bode u II. magacinu carinarnice Mariborske vršila javna licitacija raznih tiho-tapskih predmetov. Začetek licitacije ob 9. uri zjutraj. Iz pisarne carinarnice Mariborske št. 13612.

KAVARNA ROTOVŽ

dnevno klavirski koncert
Lep prahu prost vrt. — Bovlja iz jagod. — Ledena kava. — Domače pecivo.

Išče se starejši strojni ključavničar ali strojni monter, samo zastopna popolnoma samostojna moč. Ponudbe na Splošno stavbeno družbo, Maribor-Tezno. 1051

A Vi gospod?

mar nečete končno skrbeti da ne postanete plešasti? In kot nežen soproj in oče nekaj storite za pravilno nego las nego las Vaše sonce in otrok? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERA ELSA-POMADO ZA LASE. preizkušeno sredstvo za nego las katero odstrani prhljaj in zabrani prerano izpadanje in osivelost las, stori lasje voljne in leketajoče tako, da se morejo česati lepa frizura.

ZA POIZKUS 2 lončka z zavojnino in poštino 36 dinarjev, toda le tedaj, ako se denar pošlje vnaprej. Po povzettju stane 14 dinarjev več, torej 46 dinarjev. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar v Stubici Donji, Elsatrg 201, Hivalska.

ELSA-SPIRIT ZA LASE krepi lasišče. ELSA KATRA-NOVO-MILO je izvrstno za pranje las. ELSA-MILO ZA BRITJE nudi pri britju največjo ugodnost. ELSA-VODA ZA ZOBE stori zobe bele kod biser.

Stole za ležati

pleteno pohištvo, vrvarske izdelke, drobnarijo, parfumerijo itd. priporoča Drago Rosina, Maribor Vetrinjska ulica 26. 1163

Naznanilo!

Naznanjam uljudno, da sem prevzel

Tovarno bučnega olja

Maribor, Pod mostom št. 7, desni breg in izdelujem istotam bučnega olja najboljše kakovosti, ker imam v to svrhu na razpolago najboljše strokovnjake za izdelovanje bučnega olja ter se priporočam cenjenim gospodom trgovcem za odjem mojega bučnega olja in pričakujem cenjenih naročil.

I. Hochmüller.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu ter vsem znancem in prijateljem vljudo naznanjam, da otvorim dne 30. maja 1925 v Mariboru, Čarova ulica 1 (preje bioskop) veliko meščansko gostilno pod imenom

RESTAVRACIJA „UNION“.

Restavracija je urejena in opremljena za vse sloje občinstva in ima obenem tudi krasen prahu prosti vrt.

Velika izbira štajerskih in dalmatinskih vin od najfinejše do najcenejše vrste. Vedno sveže belo in črno pivo.

Izborna meščanska in pristno primorska kuhinja, dnevno sveže morske ribe.

Cene izredno nizke, postrežba dobra in točna! V soboto otvoritveni koncert polnoštevne godbe „DRAVA“ od 8.—12. ure zvečer ter v nedeljo in ponedeljek od 10.—12. ure dopoldan in od 8.—12. ure zvečer.

Za mnogoštevilni obisk se priporoča

GIJURO VALJAK
lastnik.

1130

Košarska industrija d. d., Varaždin
tovarna in pisarna: Medjumurska cesta 6

PLETENO POHIŠTVO

za salone, gosposke sobe, verande, vrte, vestibule, fojerje itd. iz izbranega blicja in iz finega, beljenega pedig-blicja od navadnih do najfinejših specijalnih izdelkov.

Splošna priznanja so dosegla naša brezkonkurenčna, na umetniški način izdelana pletena pohištva za „Hotel Esplanade“, Hotel „Tri vrani“, „Grand-hotel“ v Zagrebu, za hotel „Plitvička jezera“ itd.

Ponudbe z originalnimi slikami so vedno na razpolago.

1158

! Originalne tovarniške cene !
Zastopniki se sprejemajo

Pred zvišanjem uvozne carine

so dospeli sledeči

vozovi iz Torina:

- Model 501 Torpedo štirisedežni 6/21 KS
- 501 sport s predno zavoro 6/21 KS
- 502 Luksus-torpedo, petisedežni 6/21 KS
- 519 Luksus-torpedo, šestisedežni 35/80 KS s predno zavoro

prosti ogled brez vsake obveznosti pri:

FIAT

AUTOMOBILNO ZASTOPSTVO

IVAN JOSIP GROF HERBERSTEIN

MARIBOR - GOSPOSKA UL. 20
TELEFON 133 1106

V NEDELJO 31. V NEDELJO JAPONSKA PLESNA VESELICA

K L U B GOSTOVANJE **B A R**
HIOROTO SAN CHIO SAN
MADAME BUTTERFLY
PLESNA LOTERIJA
BOJ S SERPENTINAMI

PONEDELJEK 1. JUNIJA
NOV VARIETE-SPORED

LUCI AND LACI
BEATE GEORGETTE ELLI KISSLING
2 WASCHLINGTONS

VELIKA KAVARNA

31. in 1. POPOLDAN SPECIJALNI KONCERT

umetniškega trio

HERMANN, FRAYDL, WIRTH.

1063

„Kontinental“

zavarovalna in prozavarovalna družba Beograd
delniška glavica 5,000.000 Din prevzema vsa zavarovanja pod ugodnimi pogoji.

Krajevne zastopnike po celi Sloveniji se išče.

Ponudbe se vpošljejo na „Kontinental, zavarovalna in prozavarovalna družba za Slovenijo, Maribor, Glavni trg št. 16“.

1105

Odvetniška uradnica

z večletno prakso, večja slovenščine, deloma tudi nemščine, slov. stenografije, strojepisja in drugih pisarniških del želi menjati službo. Cenj. ponudbe na upravo „Tabora“ pod „Odvetn. uradnica“.

1154

Lažnjivec je vsakdo, kdor trdi da tvrdka 400

A. VICEL,

MARIBOR, Glavni trg 5

ni znižala za 20% cene, vse kuhinjske posode, kakor: emajlirane, pločevinaste, težke znamke „Herkules“ ter lažje vrste. češkega proizvajalca, lite, železne, posteklene in prvovrstne duplo težke aluminijevske posode iz prvovrstnih tovarn, k temu porcelanaste, kamenite in steklene robe itd. Toraj si lahko danes vsaka tudi najrevnejša gospodinja nabavi to blago. Praj nego kupiti pri konkurenci, informiraj se pri tej tvrdki o cenah!

Tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo.

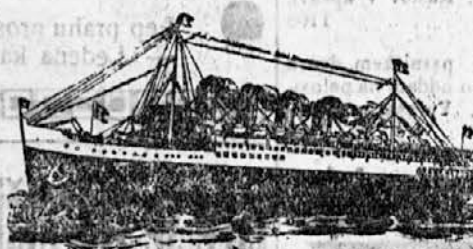
Zasebni učni zavod Ant. Rud. Legat, Maribor.
Začetek dne 2. junija 1925.

Vpisovanje in prospekti v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7. - Nobene podružnice!

Telefon 100.

Cie. Gle. Transatlantique. - (French Line.) Havre-Newyork, samo 6 dni čez morje. — Srednio in južno Ameriko —

Udobne kabine tudi v III. razredu za 2, 4 in 6 oseb, izvrstna hrana z vinom vred. — Expressparniki: „Paris“, „France“, „De Grasse“

Vozne listke in tozadevna pojasnila dale

IVAN KRAKER

zastopnik v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 41

Rogaška Slatina

najmodernejše zdravilišče v naši državi. — Jako ugodno subalpinsko podnebje. — Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Svetovno priznano zdravilišče za kronične bolezni v želodcu in črevih, za jetrne in ledvične bolezni, debelost, žolčni kamen in putiko. — Mineralna voda Rogaške Slatine je priznana istovredna z ono v Karlovih varih in Marijinih laznih na Češkem. — Prospekte pošilja brezplačno: Ravnateljstvo zdravilišča, cenike in pogoje za nakup mineralne vode daje: **zastopnik za Maribor in okolico: M. Berdajs, Maribor.**

1027